

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Seslendiren: Ecem ZAFER

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 4, Sayı 38, Mart 2025

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Şule SEPİN İÇLİ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Seslendirenler: Ceren Serap AKIN, Ecem ZAFER, Elif AKPINAR, Filiz ARICIOĞLU, Merve KOÇ, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver ERTÜRK, Nazmiye COŞKUN, Semra KÜRKCÜ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN, Zehra Birsen YAMAK.

Düzeltilenler: Samet BAYRAKTAR, Zehra Birsen YAMAK, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

İletişim:

[Web sitesi: www.umudunkadinlari.com](http://www.umudunkadinlari.com)

[E-posta: umudunkadinlari@gmail.com](mailto:umudunkadinlari@gmail.com)

[You tube Kanalı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

[Twitter: Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

[İnstagram: umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

[Facebook hesabı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

[Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 05323604831](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

SESLENDİREN: Elif AKPINAR

Aylardan Mart. Bu sayımızda bir değişiklik fark ettik. Her mart sayımızda Sekiz martı konu ederdik ağırlıklı olarak. Bu ay gündem o kadar çabuk değişiyor ki hızına yetişemiyoruz. Sokakta engellenen kadınlar, tutuklanan gençler, boykotlar... pek çok konuya değindiğimiz bir seçki hazırladık sizlere.

Sekiz mart olur da bu konuya değinmeden olur mu hiç? Selvet Bayraktar Tokat, sadece Sekiz martı anlatmıyor, bizleri çok üzen ve öfkeliendiren olayları da dillendiriyor, 'Tutsak Edilmek İstenen Özgürlüklerin Gölgesinde Bir Sekiz Mart' yazısında.

Gerçekleşmesini istediğimiz talepler ne kadar kolay olsa da bedeli çok ağır oluyor ne yazık ki. Tarihimiz böyle bedellerle dolu. Kutsiye Bozoklar, yaşadığı sürece umudunu elinden bırakmıyor, işkencelerde sakatlanmak onu yaşamdan koparmıyor, kadın mücadelesini de önemseyerek onurlu bir yaşam sürüyor. Ayrıntılarını Şule Sepin İçli'den öğrenelim. 'Tarihin Kadın Yüzleri' köşemizdeki, Mücadeleye Adanmış Bir Ömür Kutsiye Bozoklar' yazısı sizlerle.

Kadın kendini geliştirir ve güçlü durmayı öğrenirse neler olur? Neden kadınlar kendi kanatlarıyla uçmakta zorlanıyorlar? Bu soruların yanıtları ve daha fazlası Ebru Bozcuk'un 'Kadın Kanatlanırsa' yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'kadının Güncesi' köşemiz, zorluklar karşısında direnen, Sekiz martta şiddete maruz bırakılan kadınların, eğitimde kadınların ne durumda olduğunu gözler önüne seren araştırma haberleriyle dopdolu.

Emine Kamçı, geçmişte ve günümüzde yaşanan olaylardan örnekler vererek içinde bulunduğumuz çelişkileri anlatıyor, 'Bu Ne Çelişki' yazısında.

Dışarıda sürekli neşeli olan insanların, sıkıntılarının olmadığını düşünüyorsanız, yanılıyorsunuz. Yeni genç yazarımız Berfin geldi, 'Dengede Kalmak' köşemizi hazırladı. Dikkatimizi depresyona çekiyor, 'Gizli katil gülümseyen Depresyon' yazısında.

Nice emekle güzel işler yapılıyor. Bu işlerin çoğu görülüyor. Özellikle de dezavantajlı insanlar fark edilmiyor. Bazı insanların yaptıkları hemen öne çıkabiliyor. Şule Sepin İçli, katıldığı seramik atölyesindeki gözlemlerini aktarıyor bizlere, 'Görünmeyen Nasıl Görülebilir' yazısında.

Sultan Çamur Karataş, 'Çoğalalım Çoğaltalım' köşemize, 'Otizm Hakları Derneği'ni konuk ediyor.

Dadaistlerin özelliklerini ve günümüzdeki olayların kinayeli bir dille nasıl anlatıldığını merak edenler için Eylem Yurtsever, dedelerimize bir mektup yazmış. O halde ‘Dadaistlere açık Mektup’ yazısı ziyaretinizi bekliyor.

Huzursuz Bacak sendromu yaygınlaşmaya başladı. Olmazsa olmazımız, tedavi için ilaç kullanmak. Peki bu ilaçlar hangi alışkanlıkları tetikliyor? Selvet Bayraktar Tokat Hazırladığı ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde bu konulara değiniyor. Gerçekten çok ürpertici...

Şimdilerde yediğimiz kaşarlı tost, eskiden yediklerimizden çok farklı. Hangi farkların olduğunu öğrenmek isteyenler için Fatma Işık Kaya, bu merakı gideriyor, ‘Kaşarlı Tost’ yazısında.

Sürekli beğeniler yağdırdığınız dergimize seslendirme yapanları merak edenlerinizin olduğunu biliyoruz. Onları yakından tanımak isteyenler için ‘Arı Kovanı’ köşemizde, Şule Sepin İçli bir söyleşi yapmış. O halde ‘Üç Emektar Seslendirmen’ yazısında bakalım kimler var?

Buse Kara, medeni cesaret göstererek yaşam öyküsünü paylaşıyor, ‘Sabuş’un Serüvenleri’ yazısında.

Menekşe Koçak, ‘Duygularımızı İfade Edebiliyor Muyuz’ köşemizde, yerel yönetimlerin yaptığı Engelli Yaşam Merkezlerine engellilerin alınmadığını anlatıyor, ‘Kağrı Kamyonu Yendi’ yazısında.

Yeni yazarlarımızdan sevinç Bayram, ‘Bugün Ne Yiyelim’ köşemizde, ilginç bir reçeli anlatıyor ‘Acı Biber Reçeli’ yazısında.

Bu ay yine kayıplarımız var maalesef. Filiz Küçüktepe ve Filiz Akın. Sekiz mart için kadınlar, film seçkisi hazırlamayı, piyano resitali vermeyi unutmamışlar. Ayrıntılar ‘Selvet Bayraktar Tokat’ın özenle hazırladığı ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşenizde.

‘Selvi boylum Al Yazmalı’ köşemizde, yine Filiz Gülmez’in o etkileyici anlatımıyla, ‘Anılar Yorgunu’ öyküsü var.

Buse Kara, ‘Papatyalarım’ şiiriyle ‘yüreğimizden Taşanlar’ köşemize konuk oluyor.

‘Giderler...’ Bu şarkı da ‘Umut Şarkıları’ köşemizden. İnsanlara zulüm edenler gitsin, sevgiyi, huzuru getirecek olanlar gelsin. Emekten, eşitlikten ve barıştan yana bir dünyada yaşamak umuduyla.

31 Mart 2025

TUTSAK EDİLMEK İSTENEN ÖZGÜRLÜKLERİN GÖLGESİNDE BİR 8 MART

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

SESLENDİREN: Nazmiye COŞKUN

1857 yılında, 8 martta, 129 işçi kadının daha yüksek maaş ve daha iyi çalışma koşulları için hak arayışları sonucunda kilitli kaldıkları New York'taki bir tekstil fabrikasında çıkan yangında canlarını yanarak ya da boğularak kaybetmesi ve kadınların mücadelesi getirdi bizleri bu Sekiz Martlara. Dünyada ses getiren bu katliamın ardından yıllar sonra takvimler 26-27 Ağustos 1910'u gösterdiğinde, Danimarka'nın Kopenhag kentinde, 2'nci Enternasyonale bağlı kadınlar toplantısında (Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı) Almanya Sosyal Demokrat Partisi önderlerinden Clara Zetkin ve Rosa Luxemburg bir öneri sundu. 8 Mart 1857 tarihindeki tekstil fabrikası yangınında ölen kadın işçiler anısına 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılması önerisi bu toplantıda oybirliğiyle kabul edildi. İlk başlarda tarihi kesinleşmediği için ilkbaharda yapılan anma, ardından 8 Mart bilinciyle dalga-dalga tüm dünyaya hızla yayılmaya başladı.

Tarihin 8 Mart olarak saptanışı ise 1917 Ekim Devrimi'nin önderi ve Sovyetler Birliği'nin kurucusu Lenin'in dönemine uzanıyor. 1921'de Moskova'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda (3. Enternasyonal Komünist Partiler Toplantısı) gerçekleşti. Dünya Kadınlar Günü'nün Türkiye'de ilk kez kutlanması da bu tarihlerde gerçekleşti. Moskova'da gerçekleşen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda 8 Mart'ın tarihi kesinleşirken adı da "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak belirlendi. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yılları arasında sosyalizmin yayılmasından çekinen bazı ülkelerde anılması yasaklanan Dünya Kadınlar Günü, 1960'lı yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşen çeşitli gösterilerde anılmaya başlanmasıyla batı ülkelerinde daha güçlü bir şekilde gündeme geldi. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul etti.

2010 yılına kadar ülkemizde kadın hareketinin verdiği mücadele sonucu pek çok imge kazandı kadının insan hakları. 2001 yılının sonunda, 2002 yılını kapsayacak şekilde o tarihten sonra hiçbir sözleşme yapmadan evlenen ya da mal mülk edinen çiftlerde edinilmiş mallara katılma rejimi uygulanmaya başladı. Önce 4320 sonra genişletilen 6284 Sayılı 'Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanun' 2012 yılında kabul edildi. Uygulamada pek çok sorun olsa da kadınların çoğu artık şiddet türlerini biliyor ve haklarını nasıl kullanacağı konusunda hayatına geçirecek pek çok kazanım elde ediyor. TCK yasasında, evlilik içi tecavüzün suç sayılması gibi pek çok kazanım yine kadın örgütlerinin mücadelesi ve dayanışması sonucu gerçekleşti. En son 11 Mayıs 2011 yılında, ev içi şiddetin önlenmesini içeren İstanbul Sözleşmesini İstanbul'da imzaladık. 2012 yılında da onaylamıştık.

Bu tablo hep böyle kalsaydı ve geri gidişler olmasaydı çok güzeldi kadınlar için. Kadınlar fikir üretiyor, araştırıyor, görüşmeler yapıyor ve devlet de ikna olarak onaylıyordu. Yoğun bir çabanın sonucu şekel yemek gibi bir lezzetti bu. 2011 yılından sonra yediğimiz şekerlerin acı yanlarını görmeye başladık. Kadınların giyim kuşamlarına, kaç çocuk yapacaklarına, gebeyken

sokağa çıkmalarına, kahkahayla gülmelerine karıştılar. Sözünün geçeceğine inanan herkes fetva vermeyi görev edindi. Kadın cinayetleri giderek arttı. Kadınları öldürenler, tahrik indirimleri almaya başladılar. Takım elbiselerin süsü kravat, cinayet işleyenleri efendi konumuna getirdi. Sanıkların çoğu kravat takarak saygılı davranışlarını hâkim karşısında gösterdiler ve az ceza aldılar. Hâkimin taktir yetkisi, yargı duvarının içinde saklandı. İş bulması zor olan kadınlar ve çocuklarına bakmakta zorlandıkları için eşlerden ve çocukların babasından nafaka alıyorlardı. Nafaka konusu da incelemeye alınarak kadınların korkulu rüyası oldu.

20 Mart 2021 yılında İstanbul Sözleşmesinden çıktık. Hem de gece tek kişinin verdiği ani bir kararla. Nasıl olsa 6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddet Yasası vardı, İstanbul Sözleşmesine gerek yoktu onlara göre. Daha sonra da 6284 sayılı yasaya da göz dikildi. Kadınları öldürme şekilleri giderek farklılık gösterdi. Şüpheli ölümler bunlardan biri oldu.

Son yılların Sekiz Mart etkinliklerinde, kadınlara çiçek almak, onları eğlendirmek adet haline geldi. Bilinçlenmekten uzak bir dünya yaratmak istiyorlar. Sekiz Mart eylemlerinde, zaten az sokağa çıkan kadınlara barikatlar kuruluyor, sorunlarını, taleplerini dile getirmeleri engellenmek isteniyor. Kadın, elinde çiçeği, kucağında çocuğu, şık giyimiyle var olsun yeter de artar onlara göre.

Kadınlar sadece kendi yaşadıkları eşitsizliğe ve hak ihlallerine mi karşı çıkmalılar? Tabii ki hayır. Bir toplumda gençler mutsuzsa, taleplerini dile getirmek için sokağa çıktıklarında, şiddete maruz bırakılıyorsa, özgür irademizle verdiğimiz oylarla seçilen belediye başkanları, sırf bizden değiller diye kayyumla yönetiliyor, göz altına alınıyor ve tutuklanıyorsa, biz kadınlar nasıl sorumluluk duymayalım. İstanbul ilçe belediyelerinden başlayan baskılar, Büyükşehir Belediye başkanına kadar geldi. Kadınların toplumsal yaşama katılmasını artırmak için onları evden çıkmaya teşvik edecek kreşler açan, annelere ücretsiz ulaşım hakkı sağlayarak yükümlülüklerini yerine getiren, yoksulluğa bir nebze çözüm olsun diye askıda gıda kampanyasını başlatan, insanlar ucuz yemek yesinler diye Kent Lokantaları açan belediyeler yolsuzlukla, terörle suçlanıyor.

19 martta, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu gözaltına alındı ve 22 Mart pazar günü sabah da tutuklandı. Belediye başkanının seçme seçilme hakkı var, Cumhurbaşkanlığı adaylığı olabilir. Sırf kendilerinden daha güçlü, taktir toplayan hizmetler veriyor diye büyük bir haksızlığa maruz kalıyor. 35 yıl önceki diploması iptal ediliyor ki Cumhurbaşkanı adaylığı olmasın diye. Sonra da bağımsız yargıdan söz ediyorlar. Hukukun geriye işlediği nerede görülmüş?

Bu haksız uygulamalar karşısında tepki gösteren halk da cezalandırılıyor. Başörtü taktığı için yüceltilen kadınlar, gözaltı sırasında çıplak aranıyor. Bu yıl sözüm ona kutsallaştırılan aile yılı. Ana babalar çocuklarını karakolların ve ceza evlerinin önünde bekliyor. Gençler, kadınlar, gazeteciler, avukatlar tehdit ediliyor. Kadın örgütlerinin internet hesaplarına erişim engeli getiriliyor. Muhafif televizyon kanallarına büyük para cezaları veriliyor, on gün süren karartma uygulanıyor.

Gençlerden ve kadınlardan bu kadar korkmanın nedeni çok açık. Ya bizim otoritemizi sarsarlarsa? Dürüst olan, halkın refah düzeyini yükseltecek hizmetler veren, düşüncelerini hiç korkmadan, biat etmeden dile getiren insanlar suçlu bu ülkede.

İftira atmak da çok kolaylaştı. İnsanları tehdit et, susturacak şeyler yap, gizli, yalancı tanık olsunlar, tutuklayıp ceza verelim olsun bitsin.

İşçi hiç tahmin edemeyeceğimiz yerlere götürüyorlar. Kadınlar boşanmak istediklerinde, eşler, anneyi çocuğunu görememekle tehdit eder genellikle. Şimdi de mahkûm kadınlar, İmamoğlu'na karşı gizli tanık olmazlarsa, çocuklarını bir daha görememekle tehdit ediliyor.

Biliyoruz ki bu işler o kadar kolay olmayacak. Ama susarsak, özgürlüğümüz elimizden alınacak. Bu nedenle vatandaş olarak elimizden geleni yapmak zorundayız. Sokaklarda seslerini duyuran kadınların sloganlarını, şimdilerde kadın-erkek çoğu insan atıyor eylemlerde. 'Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz'

Haftalarca kadınların etkinlikleriyle süren Sekiz Mart, bu yıl özgürlüklerimizin, haklarımızın elimizden alınmasıyla tutsak edilmeye çalışılıyor.

Son olarak Arif DAMAR'IN şiirinden dizelerle seslenmek istiyorum sizlere.

Gözlerini ölüm bürüdü onların
Korkulu rüyalarda uyanıyorlar uykularından.
Günden güne daha cana yakın
Günden güne daha yaşanacak hale gelsin diye
Her gün daha sağlam
Daha usta
Daha kahraman ellerle onarılan yeryüzü
Eskisinden dar geliyor onlara
Eskisinden düşman.

Ne günün ilk ışığı
Ne balık sürülerinin ışıldaması suda
Ne güneşe uzanan dal
Ferahlık vermiyor içlerine.

Çalınan insan emeği yaşatmaz oldu
Korkulu rüyalarla uyanarak uykularından
Korkunç kararlar verdiler.

Karşı koymazsak eğer
Tehlikededir günlük ekmeğimiz
Bacamızın tütmesi tehlikededir
Evimiz, aşkımız, çocuğumuz
Pencerede saksı
Kitap sevgisi, insan sevgisi
Tehlikededir.

Ne kadar baskı yapılırsa yapılsın, kararlı olan, mücadele eden insanlar, karanlığı yırtmak için mutlaka ışıklı bir yol bulacaklardır.

28 Mart 2025

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

MÜCADELEYE ADANMIŞ BİR ÖMÜR KUTSİYE BOZOKLAR 1953 2009

Anısına saygıyla...

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

SESLENDİREN: Nazmiye COŞKUN

Bazı kadınlar vardır koşullar onları nereye sürüklerse sürüklesin yüreklerindeki yaşama sevincini ve üretimleriyle mücadeleye omuz vermelerini engelleyemez. İşte Kutsiye BOZOKLAR DA BUNLARDAN BİRİ.

Kutsiye Bozoklar, 1953'de Mersin'de doğdu. İlerici bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Bozokların devrimci düşüncelerle tanışması da geç olmaz. Bozoklar devrimciliği seçmesini şöyle anlatıyor yoldaşlarına. "Babam Köy Enstitüsü kökenli ilerici bir öğretmendi. O, ilericilikten devrimciliğe geçerken biz de onunla aynı yollardan geçtik". Anne derseni; dimdik, kaya gibi duran bir kadıymış eşinin ve çocuklarının arkasında. Kutsiye Daha ortaokul sıralarında iken okur Felsefenin Temel İlkeleri'ni, Sosyalizm ve Sosyal Mücadeleler Tarihi'ni. Sadece okumak mı? Öğrendiği her diyalektik kuralını büyük bir coşkuyla paylaşır babasıyla, o da her seferinde küçücük sorularla yeniden düşünmeye sevk eder, yeni ufuklar açar önünde.

İlk babasından duyar Che Guevara ve Ho Chi Minh adlarını. Politik bilincin yanı sıra şiir sevgisini de alır ondan ama en önemlisi mücadele etmesini öğrenir babasından, güzel, yaşanılabilir bir dünya için. Hem de öyle bir öğreniş ki "Ben kavgama sevdalıyım gülüm" dizelerini yazdıracaktır yıllar sonra ona, "sevince ve ölüme eş" kıldığı inancı.

Öyle zengin bir kitaplığı vardır ki babasının, yok yoktur raflarında sanki. Onca felsefe kitabı ve romanın yanı sıra Varlık Yayınlarından çıkan bütün şiir kitapları dizilir sıra-sıra; Ahmet Haşim, Gülten Akın, Ali Püsküllüoğlu, Ümit Yaşar ilk akla gelenler.

Böyle bir evde doğulur da şiir yazılmaz olur mu? O hevesle o da alır kâğıdı kalemi o çocuk ellerine, tam bir defter dolusu “gülünç” şiirler yazar. İçlerinden birini seçer sonra, babasının karşısına geçip okur bir solukta. **Karanlıkta Uyananlar**dır şiirinin başlığı ve “kızım” diye başlar söze kendisini büyük bir ciddiyetle dinlemiş olan babası, “asıl yazman gereken o karanlıktır işte.” O gün bırakır şiir yazmayı.

Ne yazık ki çok erken kaybeder babasını. 15 yaşında, 68 rüzgarının dünyayı kasıp kavurduğu yıllarda, kardeşi ve annesiyle birlikte yaşam savaşının ortasında buluverir kendisini. Kitaplar, Kutsiye Bozokların dünyasında ayrı bir yerdedi. "Diyalektiği keşfetmem bir başka dünya oldu" derken, bu duyguyu, sonraki yıllarda yazılarıyla başka insanlara yaşatacaktı.

Kutsiye Bozokların ismi hep mücadele, direnmek, insan ve sevgi kelimeleriyle anılır.

1968'li yıllarda dünyadaki gençlik hareketinden etkilenir. Kendi deyimiyle DEV Gençli ağabeylerini ve Türkiye işçi partisini heyecanla takip eder. Ancak Devrim dergisinde çıkan TİP eleştirileri üzerine Aydınlıkla tanışır.

Liseden sonra İstanbul'da Eczacılık Fakültesi'ne girer. Burada "inançlı, coşku dolu, kavgacı insanlar" olarak tanımladığı Meral Yakar, Ahmet Muharrem ÇİÇEK ve İrfan Çelik ile yolu kesişir.

Şafak adlı örgütün gizli gençlik örgütlenmesi olan Devrimci Gençlik Birliğinde yer almaya başlar Kutsiye. Şafak için "Faşizme karşı mücadele edilmesi gerektiğine inanıyordum, O zaman ortada Şafak'tan başka mücadele edelim diyen hareket yoktu kanımca" diyor bir konuşmasında. Ardından Şafak'tan kopuş dönemi ve daha radikal bir mücadele dönemi başlar.

Bu dönem, 1973 yılının mart ayı, 36 yıl boyunca sürecek olan tekerlekli sandalye ile yaşamasının başlangıcı olur. 19 Mart'ta gittiği evde pusu kuran polislerle çatışmaya girer ve sırtından vurulur. Hastaneye bir polis minibüsünde karga tulumba götürülür. Sonrası upuzun bir hastane macerasıdır aslında; görevlilerin ellerinde iplerle gelip, kendisini nasıl öldüreceğini tarif etmeleriyle başlayan... O gün, orada, o görevlileri ellerinde iplerle görünce anlar o da o şartlarda düşmana karşı en büyük zaferin yaşamak olacağını. “*Hadi bakalım*” demiştir içten içe, madem “*kavga düştü payıma*” “**Yaşamak direnmektir**” bundan böyle hazırlan yeni mücadele biçimlerine.

Tedavi için gelen doktorlara bile söylemez adını.

O hışımla atılır, kalorifer ve lağım borularının geçtiği karanlık ve rutubetli bir yere.

Cezalıdır o artık, yatak bile verilmez, öylece atılır tahta bir ranzaya korkunç acılar içinde. Bu nedenle bir türlü iyileşmez, aksine derinleşir tam kuyruk sokumunun üzerindeki yaraları. Topukları da çürüyüp düşer bakımsızlıktan.

“İnancım ve benden başka kimse yok burada” diye düşünür, “benim sınavım bu, devrimci dalganın yükseldiği dönemde devrimcilik yapmak kolaydır, hadi bakalım burada, bu esaret koşullarında devrimci kal da göreyim.”

Rezillik ve yüce gönüllülüğün yan yana yaşandığı ortamda yapılır Haydarpaşa Numunede ameliyatı.

Ameliyattan hemen sonra içmesi için ağzına zorla su dayayanlar da olur, sessiz bir ortamda yatması önerildiği halde kulağına radyo dayayanlar da.

Akciğerleri yüzünden nefes alamadığı için bir oda dolusu görevlinin odasında sigara içmesini sağlayanlar da vardır, ameliyattan sonra bir kez bile odaya girmeyen ama her gün çarşaflarının değiştirilmesi talimatı veren klinik şefleri de...

Onlar baskıyı arttırdıkça o da dirence sarılmaktadır, yatağa bağımlı biri ne kadar direnebilirse artık, diş ile tırnak ile, eline ne geçerse.

Bir gün, ikide bir kulağına radyo dayayıp bayılmasına neden olan nöbetçinin elindeki radyo ile kendisine doğru geldiğini görünce dayanamaz artık, kaptığı gibi serum şişesini indiriverir başına. O günden sonra radyo sesi kesilir kesilmesine ama sağlam kalan tek elini de bağlarlar. Direnerek karşı koyma aracı olarak sadece sesi kalmıştır artık: Onu da kullanır büyük bir memnuniyetle.

Avazı çıktığı kadar bağırmaya, slogan atmaya, marş söylemeye başlar. O kadar basittir ki susması karşılığında istekleri: Saçının yıkanması, yaralarına pansuman yapılması ve elinin çözülmesi gibi.

Razı olurlar tabii bir süre sonra. Böylece serum şişesinden sonra sesini de eklemiş olur etkili mücadele araçları listesine.

İki yıla yakın tutuklu kalır Kutsiye. Onca ameliyata rağmen bir daha yürüyemeyeceğini öğrenir. Tam kuyruk sokumunun üstünde, beş santim derinliğinde, on beş santim genişliğinde bir yara taşır bedeninde. Kalan ömrünü tekerlekli sandalyede geçirecektir.

Tam o sırada okur Kornaros'un Yunan iç savaşını anlatan **Fırtına Çocuklarını**. En çok **Stavri Baba** tiplemesi etkiler onu, kendisiyle barışıp, hayata daha esnek bakmaya başlar.

O arada siyasal ortam yumuşar, güdük de olsa bir af yasası çıkar. Tahliyeler başlar. Kutsiye idamla yargılandığı için ilk elde tahliye edileceklerin arasında yoktur tabii ki.

20 Temmuz 1974 günü, hastanenin kapısının önünde buluverir kendini.

Ünlü Kıbrıs savaşı başlamıştır ve yatmakta olduğu Gülhane Hastanesi sahra hastanesi olarak kullanılacaktır.

Sudan çıkmış balık gibidir dışarıda.

1974 sonunda, cezaevinden çıkan birkaç kişi uğrasa da yanına, görünmez olurlar sonra.

Gelip de “*ah vah*” edip, fazla soru soranlarla da o görüşmek istemez zaten. İnsanların kendisine yarı ölü gibi davranmalarına sinir olur. Kim ne derse desin yaşama katılmaya karardır.

1977 yılı olmalı. Gençlerden birinin önerisiyle katılır İstanbul’da düzenlenmiş olan bir geceye.

Öyküsünün “**Vuruldu ve sakat kaldım**” başlıklı birinci bölümünü tamamlamış yepyeni ikinci bir bölüm başlamıştır artık.

“*Şiir, yürek dolusu ışık taşımaktır kavgaya, insanlara*” diyerek başlar bu bölüme.

Işığı taşımak kadar şiir yazmaya çalışmak da inatçı bir mutluluktur ona göre.

O duygularla başlar yazmaya.

Işık Kutlu mahlasını kullanır uzun süre Atılım dergisinde yazdığı yazılarda, sonra kendi imzasını kullanır makale ve şiirlerinde.

İlk eseridir “**Kavga düştü payıma**” şiir kitabı.

Can Dost’tur ilk şiirinin başlığı: “*Candır/ Can dost/ Bakışının karası/ Bende kurşun /sende yürek yarası*” diye başlayan. Çok sevdiği bir mücadele arkadaşının sevdası için alır ilk defa kâğıdı kalemi eline onca yıldan sonra; kavga ile sevdanın diyalektik bütünlük oluşturduğuna inananlardandır ve kavgası gibi sevdaları olsun ister arkadaşlarının.

Arkası gelir sonra şiirlerinin, hepsi birbirinden güzel, birbirinden derin.

Bir bakmışsın “*Kelepçem bırakmasın gülüm, ne çıkar? Bu yürek seninle bin zeybek oynar;*” dizeleriyle dikilir “*Kelepçem bırakmıyor ki Zeybek oynayayım*” diyenlerin karşısına.

En verimli çağında, 56 yaşında kaybettik onu, 16 Temmuz 2009’ yılında.

“**Yaşamak direnmektir**” diyen sesi hala kulaklarımızda.

“*Yaşamak direnmektir yangın yüreklim / Biz ki yaşamaktan hiç korkmamışız / ve tek bize hastır ‘yaşayan biziz’ / Dercesine sessizce ölmek.*”

36 yıl boyunca hastalıklarla boğuşur ancak hiçbir zaman direnmekten vazgeçmez. Ve yaptıklarından hiçbir zaman pişman olmaz. Sorgularına "Devrim benim için özgürlük ve mutluluk demektir" der, bu düşüncesi hiç değişmez. Bir röportajında, bu mutluluğu şöyle anlatıyordu: "Sosyalist olmaktan, dünyayı ve ülkemi değiştirme mücadelesine katılmaktan onur ve mutluluk duydum. Yine de onur ve mutluluk duyuyorum. Yaşama anlam katan en önemli şey mücadele etmektir. Asi bir yürekle yaşamak en heyecan verici serüvendir.”

Kutsiye Bozoklar, sosyalizm düşünüyü ve direnmeyi, yazılarıyla, şiirleriyle yüzlerce kez, binlerce insanla paylaşır. Bir röportajında "Haydi hep birlikte mutluluğu fethetelim. Çünkü mutluluk fethedilir, kendi kendine gelmez" demiştir. Yazılarında hep mutluluğu anlatır. En çok sanat

ve edebiyat alanında yazılar yazar, teorinin ve politikanın sorunlarını da ele alır. Son yıllarında ise kadın sorunu üzerine önemli bir fikir üretimi gerçekleştirir.

Bozoklar, yaşamını yitirene kadar Atılım Gazetesinde "Ortakça" köşesinde Işık Kutlu imzasıyla yazılar yazar. Sanat ve Hayat dergisinin Yayın Kurulu Başkanlığını de yürütür.

Kutsiye Bozokların yayınlanan kitapları.

"Yaşama Dair", "Umuda Yazılı Sözler", " Hep Aynı İnatla", "Sanat ve Mücadele", "Türkiye Bu Tadı Seviyor mu?", "Hayatı Ellerinden Tutmak", "Emperyalist Küreselleşme ve Yalanlar", "Hangi Kültür" ve "Kavga Düştü Payıma".

İyi ki geçmişsin bu dünyadan sevgili Kutsiye BOZOKLAR. Senin gibi tarihte iz bırakan kadınlar mücadele gücümüzü arttırıyor. Yattığın yer incitmesin.

Kaynaklar:

Etkin haber ajansı

Sendika.org sitesi.

30 03 2025

KADIN KANATLANIRSA...

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

SESLENDİREN: Ceren Serap AKIN

Dört bir yandan, baskın bir erkek diliyle kuşatılmış vaziyetteyiz.

Biz kadınlar çok küçük yaşlardan itibaren o dille şekilleniyoruz esasında.

Hatta çoğu kez kendi hemcinslerimize dahi onların gözüyle bakıyor, onların diliyle konuşmaya başlıyoruz.

"Niye o taytı giymiş ki?", "Bu dekolte fazla değil mi sence de?", "Aman o da boşanmasaymış" ya da "Dul bir kadın bu kadar gezer mi yahu" diyen bir kadın gürhununun varlığı da yok değil.

Bu dünyada en çok konuşulan dil ne İngilizce ne Fransızca ne de İspanyolca... Bence o dil ERKEK DİLİ... İşte bu kadın bakışının sebebi, o erkek diliyle büyütülmüş olmamız ki o dilin bu topraklarda ne kadar baskın olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz.

Kendimize sürekli olarak bir şekil düzen verme telaşındayız. İstedığımız gibi giyinemiyoruz bile.

"O ne der, bu ne der" sorgulamaları içinde hep bir otokontrol hali hâsıl.

Yalnız yaşıyorsak eğer, komşularımıza bile bir yaranma hali içindeyiz. "Aman laf söz olmasın" telaşı bizi kısılcına alıveriyor.

Yeri geliyor kariyer hırslarımızı rafa kaldırıyoruz. Aynı işi yapıp, onlar kadar kazanmamayı içselleştiriyoruz.

Her türlü şiddeti, onların doğası kabul edip sinirlendirmemeye çalışıyoruz.

“Erkeğin elinin kiridir” safsatısıyla şekillenen bilinçaltımızla aldatılmayı bile affediyoruz.

İlişmeden ve susarak, bir çıkmazın içine sıkışıp, yaşayıp gidiyoruz.

Okuduğum bir makalede muhabbet kuşlarının uçup gitmesini engellemek için kanatlarındaki birkaç tüyü yolduklarını öğrendiğimde içim derinden sızlamıştı.

Oysa onlar hem muhabbet edip hem de maviliklere havalanmak için yaratılmışlardı.

İşte biz kızların da kanatlarındaki tüyleri küçücükken kopartıveriyorlar.

Oysa bıraksalar o kanatlarla nerelere uçacaklar fakat imkânı yok. Çünkü onların en korktukları şey özgür bir kadının varlığı...

Kadın dediğin dizini kırıp oturmalı onlar için.

Her kız çocuğunun geçmişinde o tüyün kopartıldığı ilk güne dair muhakkak bir travması vardır.

Havalanmayalım diye kendimize olan güvenimizi bir çırpıda alıveriyorlar.

Sadece erkekler ve sınırsız iktidarları değil, içindeki erkek diline adapte olmuş kadınlar da dâhil bu işe.

Bu ülkede “Erkektir, elinin kiridir”, “Erkektir yapar”, “Erkek adam ağlamaz” sözleriyle büyümedik mi, dimağımız bu sözlerle şekillenmedi mi bizim?...

Ne yazık ki bu dil zamanla kendimize bile gölge olmaya başlıyor esasında.

Neden her konuda erkekler bilirkişi vaziyette?

Kürtaj olup olmayacağıma bile onlar karar veriyor.

Siyasi erk tamamen erkeklerin tekelinde. Mecliste, yerel yönetimlerde kadınlar neden bu kadar az?

Şirket CEO ları neden hep erkek?

Neden açık oturumlarda bilgiçlik taslayan bir dille konuşanlar hep erkek grup?

Başımıza gelenlerle nasıl baş edeceğimizi neden hep erkekler anlatıyor bize?

Kadınlar neden hep bir bahane, bir özür, bir açık konusu ediliyor?...

Neden trafik lambalarındaki yeşil ışık üzerinde bile adam simgesi var, ben geçemeyecek miyim yani o ışıkta?

Tüm bu dayatmaların altında yorgun, bıkkın ve mücadele etmekten tükenmiş bir kadın topluluğu oluşuyor.

O yüzden canım kız kardeşlerim, oğlunuzu “Ağam, paşam, aslanım” diye yetiştirmeyiniz lütfen.

Onlar da ev işlerine yardımcı olsun. Su istediğiniz kişi hep kızımız olmasın. Onlar da ağlayarak duygularını ifade edebilsin.

O masum kız çocuklarının bembeyaz uçuş uçuş kanatlarına ilk darbeyi siz vurmuyun çünkü ileride hangi zaman olursa olsun zaten çok darbe alacak yavrucak.

Her durumda bu ülke kolektif bir mutsuzluğun içinde olmak için şahane bir yer.

Sosyal huzursuzluk, adaletin bir türlü işlemeyişi, ekonomik güvensizlik ve siyasi kutuplaşma her yanımızı sarmış durumda.

Toplumsal bir kayıtsızlık hali almış başını gidiyor. Artan suç oranları ve buna inat cezasızlık süreci de işin cabası.

Kültürel yozlaşma ve ahlaki çöküş akıl sır erdirilecek gibi değil.

Tüm bunların üstüne bir de kadın olmak eklenince katlanarak artan bir mutsuzluk hali ortada.

Hep söylüyorum, bu topraklarda kadın olmak zor zanaat...

Geçenlerde dinlediğim bir habere göre, Türkiye’de yalnız yaşama oranı son on yılda

% 70 artmış. En çok da boşanma dolayısıyla yalnız yaşayan bireyler bunlar.

Özellikle kadınlar artık mutsuzluğun içinde debelenmek istemiyor ve maddi gücü de müsaitse baba evine dönmüyor.

Artık kız çocukları da üniversite sonrasında ailesinin maddi durumuna göre ya da kirasını karşılayabilecek bir iş bulabildiği vakit kendi bireyselliğini yaşamak istiyor fakat kiralardaki anlamsız artışlarla kadının bu hamlesi de bir hayli zorlaştı doğrusu.

Tek istenilen o baskın erkek dilinden kurtulabilmek...

Tüm bunlara dayanarak artık erkeklere “ARSLANSIN, KAPLANSIN” demeyi bırakalım.

Nihayetinde ormanda yaşamıyoruz ve hepimiz sadece İNSANIZ...

Önce burada bir eşitlenelim, burada aynı hizada buluşalım.

Doğduğumuzda bizim kanadımız böyle değildi. Bütün tüylerimiz tamdı ve uçmaya hazırдық. Kirletmeyin, yormayın artık o kanatları.

İşte bu yüzden kadınlığın da erkekliğin de önüne önce “İNSANLIĞI” koymak gerek.

Tüm kadınlar için daha adil, daha özgür ve kanatlanıp uçacağı günler dileğiyle...

Şubat/2025

KADININ GÜNCEİ MART

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

SESLENDİREN: Merve KOÇ

Merhabalar değerli okuyucu ve dinleyicilerimiz. Öncelikle hepinizin 8 Mart dünya emekçi kadınlar gününü kutlarken, aynı zamanda kadın ve sınıf mücadelesinde yaşamını yitiren bütün kadın yoldaşlarımızı içtenlikle anıyoruz. Bu sayıda sizlere içinizi ısıtacak başarılı kadınlara dair haberler veriyoruz. Alanlardaki mücadele örneklerini paylaşıyoruz. Ülkemizde kadının durumuna dair tespitler içeren bilgilere de yer veriyoruz.

Önce başlıklar:

- Milli atıcı Şevval İlayda Tarhan, Avrupa şampiyonu
- Görme Engelli Öğretmen, Pilates İle Kaygılarından Kurtuldu
- Genç Sağlık Sendikası'ndan Açıklama: En Büyük Sorun Şiddet
- 8 Mart Eylemlerine Ankara'dan Engelleme, İstanbul'da 9 Gözaltı: Susmuyoruz
- Kadınlarda Okuryazarlık Oranı Erkeklerle Göre Daha Az
- Zorluklara Meydan Okuyan Kadın Ustalar: 'Eşim 'Sen Evde Otur' Dedi'
- Şiddetin Ve Eşitsizliğin Gölgesindeki Kadınlar, İstihdamda AB'nin Gerisinde: En Az 30 Yıl Gerekıyor

Milli Atıcı Şevval İlayda Tarhan, Avrupa Şampiyonu

Milli atıcı Şevval İlayda Tarhan, Avrupa Havalı Silahlar Şampiyonası'nda kadınlar havalı tabanca finalinde 240,8 puanla altın madalya kazandı. Türkiye Atıcılık Federasyonunun açıklamasına göre, Hırvatistan'ın Osijek kentinde devam eden şampiyonada, Türkiye adına yarışan olimpiyat ikincisi ay-yıldızlı sporculardan Şevval İlayda, kadınlar havalı tabanca finalinde 240,8 puanla ve olimpiyatlarda karışık takım finalinde mağlup olduğu Zorana Arunovic' i geride bırakarak altın madalyanın sahibi oldu.

Görme Engelli Öğretmen, Pilates İle Kaygılarından Kurtuldu

İzmir'de, görme engelli felsefe öğretmeni Fatma Filiz (55), haftanın belirli günlerinde engel tanımayıp, eğitmeni Ezgi Akdağ (29) ile pilates yapıyor. Sporla birlikte kaygılarından kurtulduğunu ve duruşunun düzeldiğini söyleyen Filiz, "Toplumda engelliler spor yapamaz. Bazı dallarda zorlanır düşüncesi var. Kendimdeki özveriye görünce artık engelliye, engel olmadığını düşünüyorum" dedi.

Karabağlar ilçesindeki İnönü Anadolu Lisesi'nde görevli görme engelli felsefe öğretmeni, evli ve 1 çocuk annesi Fatma Filiz, engel tanımıyor. Pilates yapan Filiz, haftanın belirli günlerinde eğitmeni Ezgi Akdağ ile çalışıyor. Azimle çalıştığını söyleyen Filiz, "Spor dalları içinde pilates çok kolay gibi gözükse de değil. Görme engelli biri için aletlerle çalışmak zor. Eğitmenimin her dakika ve saniye dikkatini bana yoğunlaştırmasıyla bu başarıyı birlikte elde ettik. Her engellinin kendisini vererek, çaba göstererek spor yapabileceğini düşünüyorum. Engellilerin spora ilgisi artsın istiyorum. Çok da söylemek istemiyorum ama biz engelliler biraz kiloluyuz. Spordan biraz uzak

kalıyoruz. Sosyal hayatın içerisinde çok fazla kalamıyoruz. Hareketlerimiz gören kişilere göre biraz daha kısıtlı. Dışarıya çıkarken çekingenlik yaşıyoruz. Biz görmeyenlerin bu nedenle spor yapmalarını istiyorum” diye konuştu. Bir anısını da paylaşan Filiz, “Daha önce birkaç defa spor salonuna gitmek istedim. Başvurmak için gittiğimde, görevliler ‘Biz, seni sürekli kontrol edemeyiz. Aletlere çarpıp, bir yerini sakatlırsın. Yanında bir refakatçi olmadan seni salona alamayız’ dedi, şevkimi kırdı. Bu yüzden dolayı uzun yıllar spora başlayamadım. Artık 50 yaşını geçtikten sonra öğretmenimden destek alınca spora başlayabildim” ifadelerini kullandı. Özellikle ileri yaştaki kadınlar için sporun önemli olduğunu belirten Filiz, “Ancak, erken yaşlarda spora başlayıp, ileriye yatırım yapmak gerekli. Bizlerde kemik erimesi ve demir eksikliği oluyor. Pilatese başladığımda yorgunluğum vardı. ‘Yolda düşerim’ gibi kaygılarım vardı. Hepsi geçti. Duruş bozukluğum da düzeldi. Sadece görme engelliler değil tüm kadınların spor yapması gerekir” dedi.

6 yıllık pilates eğitmeni Ezgi Akdağ da “Engel diye bir şey yoktur. Ben de görme engelli bir çiftin kızıyım. Fatma hanım benim ilk görme engelli üyem. Pilates çok kolay bir spor değildir. ‘Basit’ diye bilinenin aksine bu sporda vücudun tüm kaslarıyla yapılan bir spor dalıdır. Sağlık kısmına odaklanıyoruz. Fatma hanımla en başta korkarak başlamıştım. ‘Nasıl yönlendireceğim’ diye düşünmüştüm. Fatma abla çok iyi bir öğrenci. Yavaş yavaş ilerledik. Göz, illüzyondur mantalitesiyle ilerlemeyi hedef koydum. Çünkü çok dikkat gerektiren bir spor. Vücuttaki herhangi bir görsele takılmadan tamamen kasına dokunarak daha iyi ilerlediğimizi fark ettim. Çoğu görene göre hareketleri bilinçli ve hissederek yapabildiğini ve hareketleri unutmadığını keşfettim. Onunla ben de eğitmenliğimi keşfediyorum” dedi.

Genç Sağlık Sendikası'ndan Açıklama: En Büyük Sorun Şiddet

Genç Sağlık Sendikası Kadınlar Komisyonu Genel Koordinatörü Sevda Koca, sağlıkçı kadınların yaşadıklarını Cumhuriyet gazetesine anlattı. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü bir kutlamadan ziyade kadınlara karşı ayrımcılığın, şiddetin, her gün sayıları artan kadın cinayetlerinin ve tüm kadın sorunlarının bir kez daha dile getirildiği bir gün olmaya devam ediyor. Çalışma yaşamının her yerinde olan kadınlar sağlık alanında da gece gündüz demeden çalışıyor. Buna karşın kadınlar sağlık kurumlarında birçok sorun yaşıyor. Sağlık alanında kadınların en çok karşı karşıya kaldığı sorunların başında şiddetin geldiğini kaydeden Koca, "Caydırıcı politikaların oluşturulmasını talep ediyoruz. Bu politikaların uygulanmaması insanları şiddete teşvik ediyor" dedi. Kadınların üst düzey yönetim pozisyonlarına ulaşmakta engellerle karşılaştığını vurgulayan Koca, "Toplum arasında cam tavan dediğimiz sorunu yaşıyoruz. Kadın, yönetici olduğunda 'Akılcı değil de duygusal yaklaşımla sorunları çözer' ön yargısı oluşuyor. Kadınlara kariyer basamaklarına tırmanışta oluşan engellere son verilmesini istiyoruz" diye konuştu. Yoğun çalışma saatlerinin aile, sosyal hayat ve iş sorumluluklarındaki dengeyi zorlaştırdığına dikkat çeken Koca, "Sosyal hayattaki

sorunlar işe, iş yerindekiler sosyal hayata yansiyabiliyor. İnsanların iş yerindeki motivasyonu işe ilk başladığı gündeki gibi olmuyor" ifadelerini kullandı. Sağlık sektöründeki kuruluşlara kreş hizmetinin sunulması gerektiğine de değinen Koca, "Bir anne mesaiye gelirken aklı çocuğunda kalıyor. Zaten maaşlarımız ortada, kreş desteği de sağlanamıyor" dedi. İzinlere ilişkin de konuşan Koca, "Doğum izni 8 hafta. Kadınlar, iki ay sonra bebeğini evde bırakıp işe dönmek durumunda kalıyor. Geliyor, mesai yapıyor. Bu kişi daha lohusalıktan tam çıkamamışken biz bu kişiden yüksek performans bekliyoruz. En az altı ay anne sütü politikasını uygulamak için o zaman meslektaşlarımızın doğum bile yapmaması gerekiyor" ifadelerini kullandı. Sağlık alanında cinsiyet eşitliğinin yükseltilmesi gerektiğini söyleyen Koca, "Kadınlar yönetim kademelerinde daha fazla yer almalıdır. Esnek çalışma saatleri, çocuk bakım desteği uygulamaları hayata geçirilmelidir. İş yerinde cinsiyet temelli ayrımcılığın önlenmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır" değerlendirmelerinde bulundu. Koca son olarak şunları söyledi: "Kadınlar güçlü, cesur ve eşit haklara sahip bireyler olduğunu unutmamalı. Buradan tüm kadınların ve kadın meslektaşlarımızın kadınlar gününü kutluyorum. Daha eşit haklara ulaştığımız nice 8 Martlarımız olsun."

8 Mart Eylemlerine Ankara'dan Engelleme, İstanbul'da 9 Gözaltı: Susmuyoruz

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla yurdun dört bir yanında eşitsizliğe, şiddete, yoksulluğa karşı bir araya gelen kadınlar taleplerini haykırdı. İstanbul Kadıköy'de Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Kadın Meclisleri ve Genç Feministler Federasyonu, Süreyya Operası önünde toplandı.

İskele meydanındaki eylemde ise çok sayıda kadın derneği ve partilerin kadın örgütleri yer aldı. Buluşmada söz alan, Haziran 2013'te boşanmak istediği erkek tarafından öldürülen Muhterem Evcil'in ablası Çiğdem Kuzey, "Biz her yerdeyiz. Bu meydanı gördükçe, korktukça üstümüze geliyorlar. Susmayacağız. Sustu Muhterem, hayatını elinden aldılar. Bugün ben kardeşlerim için susmuyorum" dedi. Ortak basın açıklamasında, "Bir kez daha İstanbul'dan haykırıyoruz: Emegimiz, eşitliğimiz, özgürlüğümüz ve savaşa karşı barış için birlikte mücadeleleye. İktidar aile yılı adı altında sunulan cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren uygulamalarla kadınların esas sorumluluğunu aile bakımı ve ev işleri olarak tanımlayan iş hayatını ise bu kapsamda esnek ve düşük ücretli çalışmadan ibaret gören anlayışı daha da güçlendirmeyi hedefliyor" dendi.

Açıklamada şu ifadelere yer verildi: "İstanbul Sözleşmesi'nin ardından 6284 hedefe konuyor. Cezasızlık politikalarıyla failler adeta ödüllendiriliyor. Bu politikalar sonucunda geride bıraktığımız 2024 yılında 394 kadın erkekler tarafından öldürüldü. İktidarın baskı ve korku aracı haline getirdiği yargı, kadınları katledenler için adeta can simidi oluyor. Kabul etmiyoruz. Umudu büyütecek olan da biz kadınlar olacağız. Aile yılı dedikleri yılı kadınların mücadele yılı yapmanın sözünü veriyoruz."

İstanbul'da her yıl olduğu gibi bu yıl da Feminist Gece Yürüyüşü için Taksim'e çağrı yapılmıştı. Beyoğlu Kaymakamlığı, 8 Mart 2025'te Taksim ve çevresinde planlanan eylemleri yasaklamıştı. Saat 12.00'den itibaren Taksim Meydanı ve Gezi Parkı', İstiklal Caddesi, Tünel Meydanı ve Karaköy'de araç ve yaya girişlerine kısıtlama getirildi. İstanbul Valiliği kararıyla metronun Taksim ve Şişhane istasyonları ile Taksim-Kabataş Füniküler hattı ikinci bir duyuruya kadar kapatıldı.

Metrolar kapatılırken polisler ise caddelere barikatlar kurarak Taksim Meydanı'nı ve meydana çıkan sokakları kapattı. Sıraselviler Caddesi'nde toplanan kadınlar Cihangir Caddesi'ne yürüdü, basın açıklaması yaptı.

Ankara'da 8 Mart nedeniyle ilk açıklamayı Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu yaptı. Konfederasyonun sağlık sendikası olan Genel Sağlık-İş Genel Başkanı Derya Uğur, açıklamayı okudu. Ülkede işgücüne katılma oranının kadınlarda yüzde 35 ile dünya ortalamasının çok altında seyrettiğini belirten Uğur, "Kadınlar, yönetici pozisyonlarında yüzde 20, parlamentoda ise sadece yüzde 17 oranında temsil edilmektedir. Tüm eğitim düzeylerinde kadınların aleyhine gerçekleşen ücret farkı, eğitim seviyesi yükseldikçe daha da derinleşmektedir. Cinsiyetçi iş bölümünün dayatmalarıyla ev içi sorumluluklarla yüklenen kadınlar, işgücü, yönetim ve sosyal yaşamda sınırlı yer bulabilmekte, erkeklere kıyasla daha düşük ücretlerle çalışmakta ve işyerlerinde mobbing ile tacize maruz kalmaktadır. Tüm bu eşitsizlikler, kadınları yoksulluk ve yoksunluğa itmektedir" dedi. 2024 yılında 394 kadın cinayeti ve 258 şüpheli kadın ölümü gerçekleştiğine dikkat çeken Uğur, "Cezasızlık politikaları katilleri cesaretlendirmektedir. Devlet, kadınları koruyamamakta, faillerin cezasız kalmasına göz yummaktadır. Kadın emeğinin sömürülmediği, kadınların eşit ve özgür bireyler olarak toplumsal yaşamda hak ettiği yeri aldığı, şiddetin son bulduğu bir Türkiye mümkün" ifadelerini kullandı. Ankara'da Genç Feministler Federasyonu ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu da akşam saatlerinde Kolej'de toplandı. CHP Genel Başkan Yardımcısı Aylin Nazlıaka ile CHP Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez kadınlara destek için yanlarına geldi. Kadınlar sloganlar eşliğinde Kızılay Sakarya Caddesi'ne yürüdü. Kadınlar arasında 2019 yılında öğrencisi tarafından öldürülen Çankaya Üniversitesi öğretim üyesi Ceren Damar'ın ailesi de yer aldı. Kadınlar hep birlikte, "İsyanımız var" dedi. "Katillerden hesabı kadınlar soracak" sloganları atıldı.

Kadınlar Güvenpark'a yürümek ve basın açıklaması yapmak isteyince güvenlik güçleri izin vermedi. Sonrasında grup sloganlar eşliğinde yürümeye başladı. Mithatpaşa Köprüsü'nün altında kadınların önüne barikatlar kondu.

Bunun üzerine kadınlar, "Kadınlara değil katillere barikat" ve "Kadınlar ölürken polis neredeydi?" sloganları atarak oturma eylemi başlattı. Grup barikatı aşmak isteyince polis müdahale

etti. İstanbul Kadıköy’de düzenlenen eylemde ise polisin müdahalesi sonucu Sosyalist Kadın Hareketi ve Özgür Üniversite Hareketi’nden dokuz kişinin gözaltına alındığı belirtildi.

Kadınlarda Okuryazarlık Oranı Erkeklerle Göre Daha Az

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) “İstatistiklerle Kadın” verilerini paylaştı. Buna göre kadınların işgücüne katılma oranı erkeklerle göre daha düşükken, okuma yazma bilmeyen kadınların oranı daha yüksek.

Türkiye geneli için 2023’te 25 yaş üzeri kadınlarda okuma yazma bilmeyen oranı yüzde 5.4 iken erkeklerde bu oran 0.8, okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyenlerin oranı kadınlarda 6.1, erkeklerde 1.7, rapora göre 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun işgücüne katılma oranının kadınlarda yüzde 35.8, erkeklerde yüzde 71.2.

Cumhuriyet, Küresel Eşitlik ve Kapsayıcılık Ağı Başkanı Ayşe Kaşıkırık ile konuştu. Kaşıkırık, “Bu mahalle baskısının ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin de sonucu. Bazı muhtarlıklarda, kaymakamlıklarda okuma yazma kursları açılıyor. Birçok kadın ailesinden gizli geliyor.

Kaşıkırık, “Erkekler okumamızı, kariyer yapmamızı istemiyor. O zaman evde çocuklara kim bakacak? Kim bulaşığı yıkayacak? Kadınları makine olarak görüyorlar. Dolayısıyla bizim önce bu zihniyeti değiştirmemiz lazım” ifadelerini kullandı.

Zorluklara Meydan Okuyan Kadın Ustalar: 'Eşim 'Sen Evde Otur' Dedi'

Lüleburgaz’da evli ve 1 çocuk annesi Fehime Memduh ile ablası evli ve 2 çocuk annesi Birsen Arı, Köprübaşı Sanayi Sitesi’nde yıllardır alüminyum doğrama atölyesini çalıştırıyor. Atölyelerinde 5 kişiye istihdam sağlayan kardeşler, montaj öncesinde kalıpları hazırlayıp, servise hazır hale getiriyor. Fehime Memduh, evde oturmak yerine çalışmaya karar verdiğini belirtti. "Eşim yaklaşık 25 yıldır bu işlerle uğraşiyor ama ben 14 yıl oldu, ona destek olmaya çalıştım. Başta eşim hiç istemedi. 'Sen anlamazsın, sen yapamazsın, sen evde otur. Çocuğumuza bak falan' dedi. Ama onu dinlemedim inatla dükkâna gelmeye devam ettim. Bu arada baktım ilgimi çekiyor bazı şeyler. Sineklik malzemelerini tanımaya başladım, alüminyum parçalarını tanımaya başladım. 'Yapar mıyız, yaparız. Sineklik yapalım' dedim. Sonra eşim videolar getirmeye, göstermeye başladı. O çekimleri izleyerek sineklik yapımını öğrendim ve 14 yıldır bu işe devam ediyorum" dedi. İşi öğrendikten sonra hiçbir şeyin zor olmadığını ifade eden Memduh, "İsteyen herkes her şeyi yapabilir. Hele kadınlar istesin, hiç zor bir şey değil; çok kolay. Tabii ki çok zorlandığım yerler oldu. Mesela yanlış ölçü olur, ipi kesersiniz, tam birleştireceksiniz kısa gelir, yeniden söküp yeniden takarsınız. Ellerimi deldiğim oldu matkaplarla. O zordu ama şu an artık benim için bir çocuk oyuncağı. İşimi seviyorum, kadınlar çalışmayı sevsin. İşlerini sevsinler, üstesinden gelemeyeceği hiçbir şey yoktur" diye konuştu. Fehime Memduh, erkeklerin yoğun olduğu bölgede çalışmanın zor

olmadığını belirterek, "Hiç zor değil. Erkekler de sağ olsunlar bize çok destek oluyorlar. Abla, anne, kardeş gibi görüyorlar bizi. Hiçbir zorluk çekmiyoruz. Onlarla birlikte çalışıyoruz. Kardeş gibiyiz hepimiz. Tabii ki şaşırıyorlar, 'Bir kadın bu işi nasıl yapabilir' diyorlar. Çok şaşırıyorlar. Hatta bazen böyle süslü oluyoruz, makyaj falan yapıyoruz. Takma tırnakla nasıl sineklik yaptığımı bile çok merak ediyorlardı. Kadınlar her yerde, her işi yapabilir" dedi. Ev kadını Birsen Arı da 5 yıl önce atölyede çalışmaya başladı. İş kardeşinden öğrendiğini ve ilk zamanlarda zorluk çektiğini söyleyen Birsen Arı, "Artık çok severek yapıyorum. Kadınlar için zor değil, öğrenince çok kolay. Ama baştan zorluk çekiyorsunuz. Kadınlar sadece istesinler. Yapamam diye bir şey yok" diye konuştu.

Şiddetin Ve Eşitsizliğin Gölgesindeki Kadınlar, İstihdamda AB'nin Gerisinde: En Az 30 Yıl Gerekiyor

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından hazırlanan 2023-2024 Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini İzleme Raporu, Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonunun 8 Mart Kadınlar Günü resepsiyonunda tanıtıldı. Resepsiyonun açılış konuşmasını yapan CEİD Yönetim Kurulu Başkanı Gülay Toksöz, uzman akademisyenler tarafından hazırlanan raporun 22 farklı alanda izlenimler sunduğunu belirtti. Raporu hazırlayan akademisyenler Emel Memiş, İlknur Yüksel Kaptanoğlu, Burçak Kızılırmak Yakışır ve Ülker Şener de rapora ilişkin verileri paylaştı.

2023'te kadın istihdam oranının artmasına karşın AB normlarının gerisinde kaldığını belirten uzmanlar, ekonomik krizin ve afetlerin de kadınların yaşamını olumsuz etkilediğini söyledi. Kadın cinayetlerine de dikkat çeken uzmanlar, geçen yıl 394 kadının öldürüldüğünü, 259 kadının ise şüpheli bir şekilde yaşamdan koparıldığını aktardı. Raporda, kadınların güçlendirilmesi için kamu kurumlarının ayırdığı bütçeler incelendi. Burçak Kızılırmak Yakışır, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2024-2028 planında toplumsal cinsiyet eşitliğine ayrılan payın toplam bakanlık bütçesinin yalnızca yüzde 2'si olduğunu belirtti.

Adalet Bakanlığı'nda ise şiddet mağdurlarının adalete erişimi konusunda stratejik bir hedef olmasına rağmen, bütçeden ayırdığı pay sadece on binde altı (yüzde 0.057) seviyesinde kaldı. Milli Eğitim Bakanlığı'nda da benzer bir tablo görülürken, toplumsal cinsiyet eşitliği için ayrılan bütçenin yüz binde 8'i gibi düşük bir oranda olduğu ifade edildi. AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Thomas Hans Ossowski ise konuşmasında, Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkının Atatürk devrimleri sayesinde 1930'da yerel seçimlerde, 1934'te ise genel seçimlerde tanındığını anımsattı. Ossowski, bunun dünya genelinde kadın haklarının gelişmesi konusunda dayanak olduğunu belirtti. Türkiye'nin kadın hakları konusunda köklü bir tarihe sahip olmasına karşın günümüzde zorluklarla karşı karşıya olduğuna vurgu yaptı. Rapor, Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranının 2023 yılında yüzde 35,8'de kaldığını ortaya koydu. Erkeklerde ise bu oran

yüzde 71,2 olarak ölçüldü. İş gücü dışında kalan kadınların oranı yüzde 64,2 olurken, erkeklerde bu oran yüzde 28,8 seviyesinde gerçekleşti.

Ne eğitimde ne de istihdamda yer alan genç kadınların oranı lise ilk ve orta eğitimde yüzde 24,4, lise mezunlarında yüzde 31,4, mesleki veya teknik lise mezunlarında yüzde 36,2, yükseköğretim mezunlarında ise yüzde 33,3 olarak tespit edildi. Eğitimli kadınlar için iş olanaklarının yetersiz olduğu vurgulanırken, kadınların büyük ölçüde "ev kadınlığına" mahkûm edildiği ifade edildi. Türkiye'nin kadın istihdamında AB ülkelerinin gerisinde olduğu belirtilen raporda, On İkinci Kalkınma Planı'nda 2028 yılı için kadın iş gücüne katılım oranının yüzde 40,1, istihdam oranının ise yüzde 36,8 olarak hedeflendiği aktarıldı. 2053 yılı için bu oranın yüzde 60'a çıkarılmasının planlandığı kaydedilirken, Avrupa'da kadın istihdamının yüzde 70 seviyesinde olduğu hatırlatıldı. Türkiye'nin bu düzeye ulaşabilmesi için en az 30 yıl daha geçmesi gerektiği öngörüldü. Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'na göre, 2024-2028 döneminde kız çocuklarının zorunlu eğitim kademelerinde yüzde 100 oranında okullaşmasının hedeflendiği belirtildi. İlkokulda net okullaşma oranları kız ve erkek çocuklarda yüzde 93,8 ile eşitlenirken, yaklaşık 75 bin ilkokul, 83 bin 401 ortaokul ve 284 bin 68 ortaöğretim çağındaki çocuğun eğitim dışında kaldığı açıklandı.

Ortaöğretim çağındaki kız çocuklarının eğitimden kopma nedenleri arasında ekonomik zorluklar, engellilik durumu, ev içi sorumluluklar ve çocuk yaşta evlilikler gösterildi. Özellikle bölgesel eşitsizliklere dikkat çekilen raporda, Güneydoğu Anadolu'da ortaöğretimde net okullaşma oranının yüzde 80,9 ile en düşük seviyede olduğu vurgulandı.

Gelecek sayımızda mücadele motivasyonumuzu yükselten haberlerle buluşmak dileğiyle, umutla kalın.

24 03 2025

BU NE ÇELİŞKİ

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

SESLENDİREN: Zeynep KESKİN BAĞLAN

Mutfakta oturmuş, öğlen yemeğimi yiyordum. Evde benden başka kimse yoktu. Böyle yalnız olduğum anlarda, mutfakta genellikle radyo dinlerim. Böyle olunca da sanki yemeği daha iyi özümlediğimi düşünürüm.

Yine radyomu açmış, iştahla yemek yiyordum. Radyodaki konu ilgimi çekmişti.

Osmanlıların hayvan sevgisinden söz ediliyordu. Ben de hayvanları çok sevdiğim için, iyice kulak kabarttım. Hayvanların ne şekilde avlanacağına ilişkin ferman bile varmış söylediklerine göre. Örneğin, tüfekle kuş vurulması yasakmış.

Gerçekten de anlatılanlar, benim gibi bir hayvansever için harika şeylerdi. Konuşmanın sonunda da sokaklardaki başıboş hayvanların durumunu kastederek, ne günlere kaldığımızı söylüyordu spiker.

Evet, yukarıda da belirttiğim gibi, ben de hayvanlara değer verir, onlara göz göre göre zarar gelsin istemem. Ama burada bir çelişki var. Hayvanları gözlerinden sakınan padişahlar, bir tavuk boğazlar gibi, kardeşlerini bile boğdurmaktan çekinmiyorlardı.

Bu ne çelişki Tanrım, dünyamız çelişkilerle dolu; tarihimiz çelişkilerle dolu; daha doğrusu çelişki yaşayanlarla dolu.

Aslında öyle çok uzaklara da gitmeye gerek yok. Şu bulunduğumuz yüzyıl Türkiye’inde bile söz konusu değil mi ki bunlar?

Dış güçlerle baş edemeyip, işbirlikçi haline gelenleri yok saymışız ve kan dökerek, can vererek bin bir mücadeleyle cumhuriyeti kurmuşuz, “artık biz bağımsızız” demişiz; her gün ayrı bir yenilik getirmişiz, yeni yeni kanunlar yapmışız. Dahası, peçenin ardındaki kadını oradan alıp, eğitmişiz ve “Sen erkekle eşitsin” dedikten sonra, siyasete sokmuşuz.

Buraya kadar her şey yolunda, her şey umut verici görünüyor. Ya sonra: Yüzlerini ve kafalarını aydınlattığımız bu kadınları yeniden geri itelemişiz. Nasıl mı? Evlerine geri sokarak ve bir sürüdeki koyun örneği, yeniden baş eğdirerek, “Şimdi sen koyunu oyna” demişiz. Bir işe de gitse, uzaya da çıksa, hep koyunu oynamış. Küçük bir kız gibi, öğütlere kulak versin istenmiş. “Şu yiyecek acıdır yeme; bu tatlıdır bunu ye. Ya da şu çocuk yaramaz, onunla oynama; bu çocuk tembel, bundan uzak dur; dahası, bu giysiyi sakın giyme, sana yakışmaz!” Daha da neler neler. Bunu hepimiz yapmışız; okumuşu, okumamış, kültürlüsü, cahili, hep kadına böyle yapmış.

Bu ne çelişki sayın hocam! Bu ne çelişki doktor bey; siz mühendis beyler; siz büyük iş adamları ve siz ağabeylerimiz, babalarımız ve kocalarımız! Koyun gütmeyi madem bu kadar çok seviyordunuz, neden dağlarda çobanlık yapmadınız da şehirlerde bunca çile çektiniz?

DENGEDE KALMAK

GİZLİ KATİL: GÜLÜMSEYEN DEPRESYON

YAZAN: Berfin GELDİ

berfingeldi74@gmail.com

SESLENDİREN: Müge TÜZÜN GERÇEK

Depresyonun bile ciddiye alınmadığı şu çağda, üzgünüm, bir de gülümseyen depresyon var. Eğer hala bu yazımı okumaya devam ediyorsanız, bilinçli bir bireysiniz demektir. Hadi çok uzatmadan, neymiş bu gülümseyen depresyon, bir bakalım:

Gülümseyen depresyonun bir diğer ismi de Atipik depresyondur. Bu hastalığa sahip olan bireyler dışarıya karşı mutlu görünür ve sürekli güçlü görünme çabaları vardır. Hatta birçok kişi bu bireyler için "O, hiçbir şeyi umursamaz, ciddiye dahi almaz" derler. Ancak bu bireyler dışarıya karşı gösterdikleri pozitif özelliklere karşın, içten içe depresyonun aynı özelliklerini gösterirler. İçlerinde değersizlik, majör bir üzüntü, hatta ve hatta intihar düşünceleri vardır. Peki, siz o çok mutlu, hiçbir şeyi umursamayan dediğiniz insanların intihar haberlerini duydunuz mu? Eminim ki birçoğunuz duydunuz. İşte bu, tam olarak gülümseyen depresyon demektir.

Aylar öncesinde, yaklaşık 1 milyon takipçisi olan Kübra Aykut isimli bir sosyal medya fenomeni intihar etti. "Damatsız gelin olup kendimi kimseye layık görmediğim için kendi kendimle evlenmeye karar verdim" diyerek paylaşımında yapmıştı. İntihar mektubunda: "Hayatımdaki herkese çok iyi geldim, ama kendime iyi gelemedim" sözlerini kullanmıştı. Çevresindeki herkes "Kübra hiçbir şeyi umursamayan bir kadındı, nasıl böyle bir şey yaptı?" demişti. İşte gülümseyen depresyona en güzel örnek Kübra Aykut. Hiçbir şeyi umursamayan, hep mutlu görünen bir genç kadının neler yaşadığını hiçbir zaman bilemeyiz. Bu nedenle sürekli kahkaha atan insanların gülümseyen depresyonda olabileceğini unutmamak lazım. Aynı zamanda bu kişinin biz olma ihtimalini aklımızın bir köşesinde tutmakta fayda var. "Nasılsın?" sorusunu aklınıza getirin. Ve acaba "Ben gerçekten nasılım?" diye kendinize sormayı ihmal etmeyin. Bazen "Evet, ben bugün iyi değilim" diyebilmeyi öğrenin. Unutmayın, asıl güç, herkesin güçlü görünme yarışına girdiği bu çağda "Evet, ben bugün kötüyüm, kendimi mutsuz hissediyorum" diyebilmektir. Güçlü değil, sağlıklı kalın.

26.02.2025

GÖRÜNMEYEN NASIL GÖRÜLEBİLİR

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

SESLENDİREN: Zeynep KESKİN BAĞLAN

Telefonun başındayken, birden çalan zille açmayı tıkladım. Kadının İnsan Hakları Derneğinden bir arkadaş arıyordu. Dergide verdiğimiz emekleri gören bir dernek bu. Çanakkale'de

'Görünmeyi Görmek' adlı bir proje kapsamında bir dizi etkinlik yapıyorlarmış, Çanakkale Kent Müzesinde dergimizi anlatan bir söyleşi gerçekleştirmemi istiyorlardı. Etkinliğin adı çok ilgimi çekti. Genellikle engelliler kendi başlarına bir etkinlik yaparlar. Diğer örgütlerin böyle bir etkinlikte bizlere yer vermelerinden ve çoklu ayrımcılığı önemsemelerinden çok etkilenmişim.

Kısa adı 'FARKET' uzun adı ise Farklıyız Eşitiz' derneğinden bir arkadaşına yönlendirdi dernek ve bu süreci Özlem Gürsoy arkadaşla birlikte götürdük. Özlem gerçekten de görünmeyi görmek konusunda dersini iyi çalışanlardandı. Çanakkale'de birlikte çalıştıkları derneklerin faaliyetlerini, söyleşiyi yapacağımız Çanakkale Kent Müzesini ayrıntılı biçimde sesli betimleyerek başlamıştı işe. İşini özene bezene yaptığı halde betimlemelerini yeterli bulmuyordu. Genelde fotoğrafları, şekilleri biz istemeden betimleme yapan çok azdır. Daha tanışmadan verdiği emek çok değerliydi. Buluşacağımız günü sabırsızlıkla beklemeye başladım.

Etkinlik günü hava alanından karşılamadan tutun da Çanakkale'yi nasıl gezdireceklerine kadar her şeyi planlamışlardı. Hiç tanımadığımız insanlarla birlikteyken, benim gibi gezentiler merak ettikleri yerleri gezme talebinde zor bulunurlar. Tam istediğim gibi, sahilde mi dolaşacağım, alışveriş mi yapacağım, hepsi bana sorularak planlanmıştı işte. Eh daha ne olacaktı!

İlk etkinlik, Seramik Müzesinde yapılacak olan seramik atölyesiydi. Çamurdan figürler yapılacaktı. Tabii ben gezmekten yanayım, bir yandan da merak ediyorum neler olacağını. Biraz izledikten sonra erken ayrılabileceğimi kolaylaştırıcıya önceden söyledim. Emeğine haksızlık etmek ayıp olurdu.

Bu arada ilkokuldayken modelaj dersimiz vardı ve orada çamurdan şekiller yapardık. Benim gibi okula başlayana kadar kendi yemeğini yemeye bile izin verilmeyen biri, hiçbir şey yapamıyordu o derste. Nesnelere inceliyor, sonra da aynısını çamurdan yapıyorduk. Bir yıl boyunca çekiç yapabildim sadece. Modelaj atölyemiz çok soğuk olur, ellerimiz donardı. Çamur da çok kaliteli değilmiş demek ki çok sertti. Öğretmenimiz nasıl yapacağımızı bize göstermezdi. Arkadaşlarımın yaptıklarına gıpta etmekle geçirdi günlerim.

Öğretmen şekil yapmamı bekliyordu her ders. Bir kere ders öncesi parmağımı bağladım ve parmağım yara olduğu için derse katılamayacağımı söyledim. Öğretmenimiz önce inanmış gibi görünse de parmağıma bakmak istedi. Açınca olanlar oldu, bir tokat yedim. Yine bir şey yapamadım o ayrı.

Bu deneyimi anımsadım ve aynı olayı bir kez daha yaşamak yerine gezmeyi seçecektim. Atölye başladı, yine de şansımı densesem ne olurdu ki? Not almak yoktu, yapamazsam onların yaptıklarını incelerdim. Çamur çok kaliteliydi. Yumuşacıktı, istediğimiz şekle kolayca girebiliyordu.

Kolaylaştırıcı Tuba Batu, gözlerimizi bağlayarak ilk önce kadın heykeli yapmamızı istedi. Gözlerini bağlayarak engelliler haftasında etkinlikler yapıyorlar ya işte ben çok kızıyorum buna. Ses etmeden isteneni yaptım. Görmediğim için gözlerim bağlanmadı. Kollarını havaya kaldıran bir kadın tasarlayarak çamurla oynamaya başladım. İnanamıyordum, bir şeylere benziyordu. Pes etmemek işe yaramıştı. Zamanla gelişen el becerimi az da olsa konuşturabiliyordum demek ki.

Kendime o kadar da haksızlık etmeyeyim. Lisede el sanatları dersimizde öğretmenim bana seramik hamuru hazırlatıyordu. Tutkalın ağırlıklı olduğu bir karışımdı. Çok güzel çiçekler yaptığımı söyler, yaptığım gül, gelincik gibi çiçekleri kadife panoya o dizerdi benim yerime. Öğretmeden öğretmeye fark varmış demek ki.

Neyse konuyu çok dağıtmadan atölyeye döneyim. Heykel bittikten sonra herkes gözlerini açtı ve birbirlerinin heykellerine baktılar. Benimkini maymuna benzetti bir arkadaş. Olsun, bir şeye benzetebilmişim sonunda. İkinci kez gözleri açık aynı heykeli yaptılar. Ben katılmak istemedim. Çünkü gözüm açıkken yapmışım ilk heykeli. Ayrıca kolaylaştırıcının komutları üzerine not alıp onları yazıya dökmek istedim. Toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısından desteklenen bir atölye çalışmasıydı. Böylesine hiç tanık olmamışım. Kadın heykeli yaparken hayal kurmamız istendi. Çalışan kadınlar, kadınları nerelerde, hangi durumlarda görmek istiyoruz gibi sorular eşliğinde herkes yaptı heykellerini.

Gözleri kapalıyken daha rahat olduklarını belirtti katılımcılar. Ben de insanların görmeyenlerin nasıl iş yaptıklarını merak ettikleri için iş yaparken sürekli baktıklarında rahatsız olduğumuzu, eğer yaptığımız işte çok iyi olduğumuzu hissediyorsak bu bakışları daha az önemseyeceğimizi paylaştım. Gözleri açıkken, herkes gayriihtiyari birbirine bakıyordu.

Sonra heykel yapanlar küçük gruplara ayrıldılar. Heykellere bakarak kadınlarla ilgili bir slogan üretecektik. Kadınların geçmiş öğretileri, kendilerini nasıl hissettikleri, mücadele biçimleri yansıması yapılan heykellere. Örneğin, doğurganlık, annelik hemen yerini almıştı pek çok heykelde. Elinde pankart tutan, mücadele eden kadın örnekleri de vardı.

Katıldığım küçük grupta, kadınların anne olmaları, doğurmaları konuları sanki bir evrim geçiriyordu. Önce yaptıkları heykelleri anlattılar. Sonra da bu heykellerden bir ana fikir çıkarmamız gerekiyordu. Baktım, bir arkadaş, sürekli annelik yapmadığımızdan, gelişip dönüştüğümüzden, farklı alanlarda çalışıp üretmeye başladığımızdan söz ediyor, hiç slogan üretmeyi beceremeyen ben, birden dilime geleni söyledim. Kadınlar tartışmış, üretmiş, bana da sloganla son noktayı koymak düşmüştü. ‘Geliştik, dönüştük, eyleme geçtik’ deyivermişim. Grup o kadar heyecanlandı ki sunum yaparken, yüksek sesle haykırdık. Sonra bütün gruplar bize katıldı. Videoya çekerek bu anı yaşatmak istedik.

Genelde sabahın saat onunda, üstelik cumartesi günü bu tür etkinliklere katılan az olur. Bırakın erken saati ve tatil gününü, uygun zamanlarda bile etkinliklere katılım sayısında çok zorlanıyoruz. Salon tamamen dolduğu gibi, pek çok kadın da ayakta kalmıştı.

Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde Dekan Yardımcısı olan Tuba Batu hocamızın toplumsal cinsiyet temelinde gençlerle, kadınlarla pek çok çalışma yaptığını öğrenmek, beni çok gururlandırdı. Umarım kendisini dergimizde konuk etme fırsatını buluruz da size kendi sesinden neleri nasıl başardığını anlatır.

Görmeyen kadınlarla grup çalışması yaparken, ‘Kendinizi anlatan bir resim yapın’ yönergesinde, “Siz de hangi resmi yapmak istediğinizi hayal edin” dedim. Bundan sonra yapacağım grup çalışmasında, çamur bulup götürmeye karar verdim. Siz de katılacağınız etkinliklerde bunları talep edebilirsiniz.

Sadece engelliler değil, emeği görünmeyen pek çok kadın var. Görünmeyeni görmek, ancak bu tür etkinliklerde anlamını bulur. Gözleri bağlayacaksın, sonra da aynı deneyimi gözleri açarak yapacaksın ki gerçek farkındalık oluşsun ve uygulamaya geçebilsin. Aksi halde sadece bir formaliteyi yerine getirmiş olmaz mıyız?

Etkinliğin sonuna kadar kaldım. Gezmeyi unutmuştum çoktan. Acele etmemenin ve sakin kalmanın sonucunda yeni bilgiler edinmiş ve pek çok deneyim biriktirmiştım.

Kadınları, gençleri, çocukları, öğrenmeye duyarlı insanları, farklı yaratıcı tekniklerle eğitebileceğimizi, geliştirip dönüştürebileceğimizi bir kez daha fark etmenin tadına varmıştım.

Teşekkürler size, tüm emek veren kadınlara...

21 Mart 2025

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM OTİZM HAKLARI DERNEĞİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Gökçen KIRIMHAN

Sultan: Sevgili umudun kadınları dinleyicileri bugün Gökçen kırım hanla birlikteyiz. Otizm Hakları Derneği başkanı hoş geldiniz Gökçen Hanım.

Gökçen: Merhaba hoş buldum.

Sultan: Öncelikle kendinizi tanıtmanızı rica ediyorum. Daha sonra da derneğinizin ne zaman kurulduğu, ne tür çalışmalar yapıldığı gibi bilgileri duymak istiyorum.

Gökçen: Ben Gökçen Kırımhan, mühendisim. Emekli oldum. 19 yaşında otizmlı bir oğlum var. 2021 yılında dünya otizm farkındalık gününde yani 2 nisanda otizm hakları derneğini kurduk. O günden beri de otizmlı bireyler ve aileleri için hak temelli çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

Sultan: Harika, derneğiniz hak temelli çalışmalar için kuruldu. Sadece otizmlileri mi kapsıyor? Daha genel engelli haklarıyla da çalışıyor musunuz?

Gökçen: Sadece otizmlı bireyler ve ailelerine yönelik çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Tüzüğümüz gereği.

Sultan: Sizin üyeleriniz ve yönetim kurulunuz tamamen otizmlı çocuğu olan bireylerden mi oluşuyor?

Gökçen: Yok tamamen otizmlı çocuğu olan ailelerden değil. Ağırlıklı olarak aileler, yanı sıra otizmlı bireylerin haklarına gönül vermiş hukukçulardan ve diğer gönüllülerden de oluşuyor.

Sultan: Anladım, ne tür çalışmalar yapıyorsunuz? Şimdiye kadar ne tür çalışmalar yaptınız?

Gökçen: Biz otizmlı bireylere yönelik eğitim, sağlık, bakım ve istihdam alanlarında hak savunuculuğu yapıyoruz. Ama ağırlıklı olarak çalışmalarımız otizmlı bireylerin tanı konduğu günden hayatları sona erinceye kadar ki olan süreçlerde bireysel ihtiyaçlarına uygun yoğun ve nitelikli eğitim almalarını sağlamaya yönelik.

Sultan: Eğitim öncesi için yani ilkokul ve anaokulu öncesi için herhangi bir çalışma yaptınız mı? Bebeklik dönemi için?

Gökçen: Şöyle, Otizmlı Bireylerde esenliğin sağlanabilmesi için tıp otoritelerinin önerdiği ilk şey tanı konulmasının hemen ardından eğitime başlanması. Bu tanının konması bazen 3 yaş ya da artık daha da öncesine tekabül ede bildiği için okul öncesi dönemden önce de olması gerekiyor. Bununla ilgili hak temelli çalışmalarımız şu çerçevede oldu. Türkiye'de otizmlı tanı almış çocuklara ilerleyen yaşlarda da devlet tarafından verilen eğitim desteği ayda maksimum 12 saat. 8 bireysel artı 4 grup eğitimi şeklinde oluyor. Kaldı ki bütün otizmlı bireyler grup eğitiminden de yararlandırılmaya biliyorlar. Bunun muadili olan İngiltere'deki uygulamalara baktığımızda haftada 40 saat olduğunu görüyoruz. Arada çok ciddi bir uçurum var. Elbette bununla ilgili olarak da hak temelli çalışmalarımız oldu, raporlamalar yaptık. Raporlamalarımızı Millî Eğitim Bakanlığına, cumhurbaşkanlığı eğitim politikaları kuruluna sunarak ayda 12 saatlik eğitimle otizmlı bireylerin esenliğe kavuşmasının sağlanmasının mümkün olmadığını izah etmeye çalıştık.

Sultan: Geri bildirim ne oldu?

Gökçen: Bir geri bildirim almadık, bir raporlama olduğu için. Geri bildirim özellikle otizm eylem planına yansımalarını bekledik. Çünkü otizm eylem planı multidisipliner bir plan ama orada da bu sürenin arttırıldığına dair herhangi bir şey yok. İkinci otizm eylem planı 2023 yılında hazırlandı. 2030 yılına kadar olan süreyi kapsıyor. Bu sürenin arttırılmasına dair herhangi bir

iyileştirme maalesef yapılamadı ancak otizmlili bireylerin eğitimleriyle ilgili sorun sadece özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri aracılığıyla sağlanan destek eğitimiyle ilgili değil. Otizmlili bireylerin eğitimde yaşanan sorunların en başında okullara istenmemeleri, okullara alınsalar dahi mevzuata uygun eğitim almamaları ve ayrımcılığa maruz kalmaları. Örneğin bunu bir istatistiki veriyle somutlaştırmak isterim. Türkiye'de otizmlili olup tam zamanlı kaynaştırma yoluyla liseden mezun olabilmiş öğrenci sayısı yüzlerde.

Sultan: Sadece yüz?

Gökçen: evet en son yanlış hatırlamıyorsam 131'di. Teyit etmem lazım ama 200 değildi. Bu da kademeler arası geçişte otizmlili bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla eğitim haklarının ne kadar mümkün olamadığını, ailelerin artık bir şekilde yıldırılıp çocuklarını ya ayrıştırma okullarına gönderdiklerini ya da eğitim sisteminin dışına çıkardıklarının elimizdeki en objektif verisiydi.

Sultan: Evet, peki biliyor muyuz? Kaç otizmlili çocuğumuz Kaynaştırma eğitiminin içinde?

Gökçen: Böyle bir ayrıştırılmış veri yok elimizde. Yani daha doğrusu ülkede engellilerin sayısına dair güncel bir veri yok. En son nüfus sayımındaki verilerden yola çıkılarak engelli sayısına dair sadece öngörülerde bulunuluyor. Şu anda Türkiye'de kaç tane otizmlili çocuk var? Bunlardan kaç tanesi tam zamanlı kaynaştırma yoluyla, kaç tanesi yarı zamanlı kaynaştırma yoluyla, kaç tanesi de ayrıştırma okullarında okuyor diye halka açık Veri yok. Ben az önce söylediğim veriyi size Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışma komisyonunun raporundan edindiğim bir bilgi olarak paylaşıyorum. Maalesef veri yok. Ben yönetim sistemleri alanında uzman bir mühendisim. Verinin Olmadığı bir sistemi yönetemezsiniz ve biz de bu yönetilememenin sonuçlarını yaşıyoruz, Aileler olarak özellikle eğitim alanında.

Sultan: Pek çok konuda veri eksikliğimiz var. Bu tutulmuyor mu? Paylaşılacak istenmiyor mu? Sizin fikriniz ne?

Gökçen: Dünyada 3 tane yalan olduğu söylenir. Büyük yalanlar, küçük yalanlar ve istatistik. Eğer objektif ve tarafsız bir şekilde tutulmuyorsa tutulmama ihtimali de var. Tutulsa dahi tepki görmemek için halkla paylaşılmaması ihtimali de söz konusu. Bu konuda kesin bir şey söylemem mümkün değil size.

Sultan: Anladım. Peki başka ne tür sorunlar yaşandı? Bu kaynaştırma eğitiminde. Sizin başınıza gelenler oldu muhakkak.

Gökçen: Evet hem kendi başıma gelenler hem de derneğe başvuran ailelerin sorunlarından yola çıkarak şunu söyleyebilirim. Yani otizmlili bir öğrenci normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte eğitim alabilecek düzeyde ise o öğrenci tam zamanlı kaynaştırma dediğimiz yöntemle Normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı sınıfta. ama kendisine özgü, kendi bireysel ihtiyaçlarına

özgü bireyselleştirmiş eğitim programlarıyla eğitimine devam edebilir. Bizim sistemde gördüğümüz en önemli eksiklik öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin bu bireyselleştirmiş eğitim programı süreçlerini yürütmekte ki yetersizlikleri oldu. Tabii ki Tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilere tanınmış bir okul içi destek eğitim mekanizması var. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre haftalık ders programı saatinin yüzde kırkı kadar destek eğitimi almak durumundalar. Örneğin öğrencinin matematik düzeyinde ki hazır bulunuşluk düzeyi daha önceki kademelerde kalmışsa mevcut müfredatı takip edebilecek yeterlilikte değilse, Eğitim hizmetleri yönetmeliği derki bu öğrenciyi sınıfta tutma çünkü o henüz o konuları öğrenebilecek düzeyde değil. Zaten O yüzden bu öğrenci o okula tam zamanlı kaynaştırma yoluyla yerleştirilip web alınması isteniyor. Bu öğrenciyi sınıfta tutma, onu okuldaki destek eğitim odasına götür Matematik dersinde. Bir matematik öğretmeni ya da özel eğitim öğretmeni ona kendi ihtiyaçlarına uygun olarak eğitim versin. Ama biz tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilerin bu haktan yararlandırılmadıklarını gördük. Bunların sonucunda ne Oluyor? Otizmliler öğrenciler eğer okula kabul edilmişlerse ki en önemli sorun orası. Sadece sınıfta oturma hakkına sahip oluyorlar. Eğitim öğretimleriyle ilgili okul üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiyor. Bu sorumluluğu yerine getirmek eğer çocuğunun eğitimini sürdürme kararlılığı içinde olan bir aileyse, maddi ve manevi olarak tamamen ailenin üstüne yükleniyor. Bu şekilde özetleyebilirim. Özel eğitim sınıflarından bahsedeyim, yarı zamanlı kaynaştırma modeli, özel eğitim sınıfları, okulların en insan onuruna yakışmayan yerlerine yapılıyor. Örneğin depolama alanlarına. İçinde kanalizasyon geçen özel eğitim sınıflarına şahit olduk. Öğretim materyalleri yok ve en önemli sorunlardan biri de bu sınıflara öğretmen olarak atanan kişilerin Bırakın alanla ilgisinin olması, öğretmenlik mesleğine dahil sahip değiller. Örneğin, Ziraat fakültesinin x bölümünden mezun olmuş bir kişi bir sertifika programına katılarak, ki Millî Eğitim Bakanlığı bu sertifika programlarını düzenliyor. Ondan sonra o öğrencilerin karşısına öğretmen olarak çıkarılıyor. Burada aslında sorgulanması gereken en önemli şey Millî Eğitim Bakanlığının özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere nitelikli eğitimi hangi şartlarda nasıl sunduğu? Mevcut yapıda bize bu anlamda gerekli cevapları veriyor Aslında. Bizim Millî Eğitim Bakanlığından beklentimiz şu. Mevzuatı uygulaması. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği 24 yaşında. Mevzuat uygulanmıyor. Öğretmenler yeterince desteklenmiyorlar. Yani artık her öğretmenin sınıfında tam zamanlı kaynaştırma öğrencisi olabilir. Okul öncesi dönemde, ilkokulda da ortaokulda da lisede de sadece otizmliler değil, her engel türünden öğrenci tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimle devam edip herhangi bir öğretmenin sınıfında öğrenci olabilir. Öğretmenlerin bu çocukların hakları, bu çocukların eğitimi ile ilgili usul ve esaslar hakkında yeterince bilgilendirilmeleri ve aynı zamanda Millî Eğitim Bakanlığının denetim mekanizmasını objektif ve tarafsız bir şekilde işleterek, gerçekten Bir okulda özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine uygun

olarak iş ve işlemler gerçekleştiriliyor mu? Kontrol etmesi, kontrol sonuçlarını da elde ettiği bulguları da Değerlendirip gereken idari tedbirleri alması gerekiyor. Bizim şahit olduğumuz durumlarda genellikle örtbas mekanizması tercih edildi. Yani şikayetle gidildiğinde, deliller dahi olduğunda inceleme ve soruşturmalarda o delillere yok muamelesi yapılarak, çocuğun üstün yararı ilkesi yok sayılarak sanki dün bu sistemden sorumlu o çocukmuş gibi Sorunu çözme yöntemi olarak tam zamanlı kaynaştırmadan alınıp Ayırıştırma okuluna gönderilmesi gibi yöntemlerle karşılaşıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığında bizim beklediğimiz şey bu. Yani bakanlık olarak yazdığını yapması, yapılanların da mevzuata uygun olup olmadığını denetlemesi, izleme ve ölçme faaliyetlerini yerine getirip bunların etkin olup olmadıklarını kontrol edip, gerekirse sistemi yeniden tasarlayarak bunun sürdürülebilirliğini sağlaması.

Sultan: Bunun için Millî Eğitim Bakanlığında rapor yazdığınızı anlıyorum. Peki rapor yazma dışında herhangi bir toplantıya davet edilip, 100 yüze bunları konuşup onların çalışmalarına etki edebileceğiniz bir mekanizma var mı?

Gökçen: Biz davet edilmedik ama kendimiz randevu talep ederek gittik. Özel eğitim ve rehberlik Hizmetleri Genel müdürlüğündeki daire başkanlarıyla hem özel eğitim ve kaynaştırma daire başkanıyla hem rehberlik hizmetleri daire başkanıyla sorunlar ve çözüm önerileri hakkında görüşmelerimizi yaptık. Bunun çıktılarında biridir Kaynaştırma, bütünleştirme yoluyla ulusal eylem planı. Çok katkı sağladığımızı düşünüyoruz bu eylem planının oluşmasına. İlk yılı sona erdi. Bu eylem planının ilk yılı sona erdiği için şimdi dernek olarak dönüp Millî Eğitim Bakanlığında ilk yılın sonundaki kazanımlar neler? Yani birinci yılda hangi hedeflere ulaşılması amaçlanıyordu, nelere ulaşıldı? Ulaşılmayanların sebepleri nelerdir diye aslında halka açık bir rapor düzenlemesini isteyeceğiz. Hesap verilebilirlik ilkesi çerçevesinde.

Sultan: Evet bu sizin zaten Devletten bir beklentiniz tabii ki.

Gökçen: Evet hem vatandaş olarak hem STK olarak aslında biz talep etmeden yapılması gereken bir şeyken biz özellikle talep etmeyi düşünüyoruz. Aynı şeyi ikinci otizm eylem planı içinde yapacağız. Çünkü ikinci otizm eylem planında eğitim başlığının yanı sıra otizmlili bireylerin tanı, tedavi, bakım, istihdamıyla ilgili de durumlar var. Bu arada şunu söylemek isterim, yine edindiğimiz bilgilere göre ki burada veri madenciliği yapıyoruz. Adeta Türkiye'de istihdama dahil olabilmiş otizmlili Sayısı sadece otuz. İrlanda örneğine baktığımızda. İrlanda'da bilişim sektöründe ağırlıklı olarak otistik bireyler çalışıyorlar. Çünkü sıfır hatayla kod yazdıkları için. Ama tabii ki tanının erken olması, erken çocukluk döneminde yoğun eğitim almaları onları bunu yapabilir hale getiriyor. O yüzden biz hak temelli savunuculuk çalışmalarımızı eğitimde tutuyoruz. Çünkü eğitim hem istihdamın hem de bakımın kolaylaştırıcısı. Eğer otistik birey ihtiyaçlarına uygun eğitim alamazsa her şeyden önce bir kere istihdama dahil olamıyor ve devlete olan bakım yükü artıyor.

Sultan: Anladım. Peki eğitim dışında yaşanan bazı sorunlar var, istihdam bunlardan biri. Bir de sosyal hayatla ilgili sorunlar var.

Gökçen: Sosyal hayatla ilgili olarak şunu söylemek isterim, otistik ailelerde boşanma oranı %85. Genellikle yük annelerin üzerinde ve anneler bu yükü tek başlarına taşımak zorunda kalıyorlar. Yani biz kendimiz buna yük olarak bakmıyoruz ama dışarıdan bakanların tanımladığı bu. Bu neye sebep oluyor? Annenin tamamen toplumsal hayattan izole olup çocuğuyla birlikte evlere hapsolmesine sebep oluyor. Kriterleri karşılayan aileler bakım aylığı alıyorlar ki o aylığın düzeyinin ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Onunla bir hanenin geçimini sağlamak ya da otistik bir bireyin kendine özgü ihtiyaçlarını karşılayabilmek mümkün değil. Anneler bu anlamda önemli. Babalar önemsiz demiyorum ama oransal olarak baktığımız zaman sorumluluğun büyük bir kısmı annelerde. Biz otistik çocuğu olan annelerin toplumsal hayata kazandırılmalarını, üretime, istihdama dahil edilmelerini ve devletin bu anlamda sosyal devlet sorumluluğunu yerine getirerek o bileğin ihtiyaçlarını karşılamasını ve anneyi de toplumsal hayata dahil etmesini istiyoruz. Çünkü annenin esenlik düzeyi ne kadar artarsa çocuğuna sağlayabileceği katkıda o oranda artıyor.

Sultan: Peki otizmli çocuğu olan bir anne iş hayatından çekiliyor. Çekilmezse ne tür sorunlar yaşanıyor?

Gökçen: Bunu kendimden örnek vererek anlatayım. Oğluma 27 aylıkken otizm tanısı konduğunda Türkiye'nin sektöründe lider kuruluşlarından birinde yöneticiydim. Ama Gidişatı görünce bu sorumluluğu başka birisine vermemin mümkün olmadığını gördüm. Bu benim kendimle ilgili olabilir. Çocuğumun durumuyla alakalı olabilir. Ben işimden istifa edip, hatta şehrimi değiştirip Ankara'ya gelmek zorunda kaldım. Çocuğumun daha iyi bir sağlık ve eğitim hizmeti alabilmesi için. Tamamen Okul öncesi eğitim ve 12 yıllık zorunlu eğitim süresince her gün çocuğumla birlikte okulda bulundum. Tabii ki okulda kolaylaştırıcı kişi olarak sürekli onunla birlikteydim. İhtiyacı olduğu için sınıfta değil ama sınıf dışında destek olmak amacıyla teneffüslerde vesaire. Öyle aralarında görmek, ilacını zamanında almasını sağlamak amacıyla. Ben kendi özelimde işimi bırakmak zorunda kaldım. İşimi bırakmadan devam ettiğim süreyi hatırlıyorum. Çok zordu. İşe gittiğim zaman aklım çocuğumdaydı. Evdeyken aklım işimdeydi. Çünkü çocuğumun bana ihtiyacı olduğunu düşünüyordum o yüzden. Burada şöyle bir durum var. Bir çocuk otizm tanısı aldığı zaman sosyal devlet devreye girip o aileye destek olmalı. Yani benim çocuğum otizmli dedikleri zaman benim otizm hakkında bildiğim tek şey yağmur adam filmiydi. Evet, sonrasını araştırdım, öğrendim. Yurt dışında eğitimler aldım vesaire ama devletin devreye girip otizm nedir? Aileyi bekleyen durumlar nelerdir anlatması ve o aileye psikolojik destek olması gerekiyor. Eğer devlet bu destekleri sağlarsa ailelerdeki bölüme ve parçalanma da o oranda azalacaktır. O yüzden çalışmaya devam etmeyi tercih edenler de var? Tercih etmeyip çocuğuyla ilgilenip çalışma şeklini

part time modele dönüştüren ya da tamamen istihdamın dışında kalmayı tercih edenler de var. Hepsinin de kendine göre dezavantajları ve avantajları var. Birey özelinde çözüm üretilmesi gereken bir alan bu. Ama annelerin özellikle Her şeylerinden vazgeçip sadece otizmlili çocuğun annesi vasfıyla hayata devam ediyor olmalarının da çok ciddi Sosyal ve psikolojik olumsuz etkileri olduğunu düşünüyorum.

Sultan: Peki bu alanda sosyal ve psikolojik destek için dernek içinde anneler olarak birbirimize yaptığımız bir destek sistemi var mı?

Gökçen: Bir araya gelip, sohbetlerimiz elbette oluyor. Deneyim paylaşımlarımız oluyor. Otistik bireylerin evet tanıları otistik olsa da Hepsinin etkilenme derecesi durumu birbirinden farklı olabiliyor. Yani bir çocuk için iyi olan bir yöntem, başkası için iyi olmayabiliyor. Bu deneyim paylaşımlarımızı yapıyoruz. Tabi ki bizi anlayan birinin olduğunu bilmek güzel. Bu anlamda engelli ve yaşlı Hizmetleri Genel müdürlüğünden de somut taleplerimiz oldu. Özellikle bu annelere yönelik tedbirlerin Alınmasına dair. Biliyorsunuz aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bünyesinde kadının statüsü Genel Müdürlüğü var. O genel müdürlükten bu anneleri de bu ülkenin kadınları olarak görüp onların da statülerini iyileştirici tedbirler almasına dair somut taleplerimiz var.

Sultan: Bu bir dilekçe eylemi oluyor, yazı raporlama oluyor.

Gökçen: Bunu görüşmelerimizde dile getirdik. Henüz bu konuyla ilgili bir raporlamamız olmadı ama derneğimizin bu yılki hedeflerinin arasında otizmlili çocuğu olan annelerin sosyal statülerinin iyileştirilmesiyle ilgili çeşitli başvurularımız ve raporlamalarımız olacak. Biz öncelikli olarak müzakere yoluyla Çözüm üretilmesini istiyoruz. Çünkü bazen doğrudan dilekçe vermek, karşı tarafta itici olabiliyor. Gerek birebir ziyaretlerimizde gerekse de toplantılarda bunları dile getirip kamu otoritelerinden çözüm üretmelerini bekliyoruz ama bu anlamda bir çözüm üretilmediğini gördüğümüz durumda o zaman dernek olarak Raporlama ve dilekçe verme hakkımızı ya da bilgi edinme hakkımızı kullanıp konu hakkında daha kapsamlı bilgi edinmeye çalışıp ardından da savunuculuk faaliyetlerimizi yürütebiliyoruz.

Sultan: Şimdi anladığım kadarıyla derneğiniz bir izleme çalışmasına girişiyor. Verdiğimiz raporlar, dilekçeler ve yaptığımız 100 yüze görüşmelerin sonucu ne oldu sorusunu sormak üzere.

Gökçen: Evet.

Sultan: Bundan sonrası için planınız ne?

Gökçen: yani bu yılki planlarımızda bundan önceki savunuculuk faaliyetlerimiz sonucunda kamu otoritelerinin ortaya koyduğu eylem planlarının gerçekleşme durumu var. Kendi dernek iç yapımıza yönelik birtakım faaliyetlerimiz olacak. Mesela Türkiye'de stratejik planı olan STK çok azdır. Biz bu yıl derneğimizin stratejik planını kesin olarak hazırlayacağız, ki Derneğimiz de sürdürülebilir olsun. Kişiler değişse dahi dernek kendi misyon ve vizyonu doğrultusunda

çalışmalarını sürdürebilir hale gelsin. Eğitim, bakım ve tabii ki sağlık konusunda bu yıl bir takım hak temelli çalışmalarımız olacak. Özellikle acil servislerde otizmlili bireylerin hastaneye yatışlarında çok ciddi sıkıntılar ve eksiklikler yaşanıyor. Bunların hepsi bu yılki gündemimizin içerisinde.

Sultan: Çok önemli bir iş yapıyorsunuz. Çok teşekkür ederim. Toplum adına çok çok kıymetli işler yapıyorsunuz. Umudun kadınları dinleyicileri için ne söylemek istersiniz kapatırken?

Gökçen: Öncelikli olarak ben teşekkür ediyorum. Umudumuzu kaybetmemeliyiz diyorum. Yani bir anda başkaca bir şey gelmedi aklıma ama umudumuzu kaybetmemeliyiz. Kararlı ve ısrarlı bir şekilde hem çocuklarımızın hem de kendi haklarımızın peşinde olmalıyız. Evet, zorluklar çıkacaktır. Hatta bazen bu zorluklar Hiç ummadığımız yerlerden ve kişilerden gelecektir ama gene de yılmadan, usanmadan daha iyi bir gelecek için hep birlikte çalışmalıyız.

Sultan: Çok teşekkür ediyorum.

Sevgili umudun kadınları dinleyicileri, bugün Otizm hakları derneğinden Gökçen Kırımhan'la birlikte olduk. Kendisine ve derneğinde çalışan bütün dayanışma içinde olan kadınlara çok teşekkür ediyorum. Hoşça kalın. Bir başka söyleşide görüşmek üzere.

DADAİSTLERE AÇIK MEKTUP

YAZAN: Eylem YURTSEVER

evlemvurtsever@gmail.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

“Sevgili Dadaist kardeşlerim,” diye başlamak uygun olur mu bilmiyorum. Böylesinin uygun olmayacağına dair ciddi şüphelerim var üstelik. Öncelikle “kardeş” dediğim bu insanlar benden on yıllar önce yaşayıp ölmüşler. Yine de onlarla aynı şeyi hissettiğimden karında olmasa bile zihinde, NE ZİHNİ! Hâşâ, ruhta eş, olduğumuz için çokça kullanılan “kardeş” tabirini seçtim, seçmiştim... Sonra “dedelerim,” demeye karar verdim. Yazarken değiştirdim bu kararımı hem de. Kim Bilir, belki de gerçekten kanımız bir savaşta, o malum eylem yüzünden karışmıştır. Barışta suç, savaşta hak olmuş olan o malum eylemden... Belki de bir aşk bağlamıştır kanlarımızı. Bu arada siz görmeyeli, barışta suç, savaşta hak olan o malum eylem, artık barış zamanlarında da bir hak haline geldi, biliyor muydunuz ey benim zamanın gerisinde kalmış, şanslı dedelerim!

Ya da hiçbir kan bağımız yoktur. Hangisi geçerli olursa olsun, ben sizlere “dedelerim,” demeyi tercih ediyorum. Böylece sizlere ne kadar saygı duyduğumu da belirtmiş olurum hem.

Varlığınızdan, zorunlu olarak seçtiğim; ama seçmeli olan Sanat Tarihi dersinde haberdar oldum. Üniversitede okumaktaydım o sıralar. Biraz geç olmuş değil mi? Her neyse... Üniversitede,

oldukça görsel bir ders olan Sanat Tarihi dersinde sıkıntıdan patlayacağımı düşündüğüm bir gündü. Lisedeymişiz gibi, birkaç kişi birleşerek anlatıyorduk akımları. Dadaizmi de iki ya da üç kişi anlatıyordu. Anlatmaya başladıklarından itibaren, daha ilk cümlede, içimdeki o saksağan uyanıp gözlerini faltaşı gibi açmıştı bile. O günden sonra, içimde, ta ruhumda, gizli bir Dadaist yaşamaya başladı muhterem dedelerim...

Sonra düşündüm. İşte bugünlerde özellikle düşündüm. Savaşın ensemize soluduğu, etrafta homurtularıyla büzüştüğümüz savaşın, pis kokan o nefesinin kokusundan soluk alamadığımız bu günlerde...

Bu kez sizin o harikulade tekniğinizi bile kendilerine yontmayı başardılar, biliyor muydunuz benim her şeyden bihaber dedelerim? İyi ki yaşamıyorsunuz ve iyi ki şahit olmadınız bu yaşananlara... Artık her şey o kadar gerçek üstü ki, o kadar akıl dışı ki, sizin o tekniğinize göre işliyor her şey. Kolajlar, fotoshoplar yapılıyor her yerde. Bilgi kirliliğinden neyin gerçek neyin yalan olduğunu bilemediğimiz için tavşan gibi donup kalıyoruz ve bu da yaptığımız en aptalca şey oluyor. Yani akıl dışı işte.

Tam sizin dediğiniz gibi... Sonra her şey o kadar deforme oldu ki, sanat olan ne, saçma olan ne, kopya olan ne... Hiçbirini ayırt edemez olduk. Böylece, tıpkı sizin söylediğiniz gibi geçerli tüm sanat akımları kalkıverdi aslında. Tıpkı sizin istediğiniz gibi, artık tüm sözcükler, çizgiler ve olaylar; sanki şans eseri art arda gelmeye başladı.

Artık kâğıtlarımızı attığımız şapkalar yağsız, sanki turnusol kâğıdından yapılmışlar... Ve bizim asidik bazik oluşumuza göre renk değiştirip bize ona göre davranıyor. Hâsılı kelam, artık şapkalar bile adil değil benim cennetmekân dedelerim. Düşünsenize, şapkaya attığımız kâğıttan ne geleceğini aşağı yukarı biliyorsunuz artık. Şans bile şansını kaybetti, o kadar söylüyorum. Artık kurgu dediğimiz şey o kadar tuhaflaştı ki, komplo ustaları türedi... Sırf bizi ürkek birer tavşan gibi hareketsiz kılmak için.

Belki biraz mizah, aziz dedelerim, bir nebze de olsa mizah, bıraktığımız gibi kalmış olabilir. En azından gördüğünüzde tanıyabileceğiniz tek şey mizah, benim cefakâr dedelerim. O bile kirlendi de ona hiç girmeyeyim...

Ben en iyisi, sizi daha fazla üzmemeyim de sadede geleyim. Neden sizi o tatlı uykunuzdan uyandırmak istedim, onu söyleyeyim:

Gördüm ki, artık akıl da akılsızlık, yani akılı hiçe saymak da bir tek şeye hizmet ediyor. Bir tek dürtüye... Hırsla... O zaman da öyleydi, şimdi de öyle...

Ha, gördüğünüzde tanıyacağımız bir şey daha var... O da hırs, benim nur yüzlü dedelerim. Aklı da şanslı da sanatı da... Hep delip geçen, deforme eden şey, işte o hırs.

Aman ha, benim naif dedelerim, olur da bu mektupla uyanırsanız, uyanır uyanmaz bir elinizle burnunuzu tıkamayı unutmayın. Yok, kendi ölü kokunuzdan değil benim pirüpak dedelerim. Hırsın o kesif, o hiçbir şeye benzetemediğim, hatta pis bile diyemeyeceğim, o almamanız gereken kokusu yüzünden burnunuzu kapatın diyorum. Gerçi bu ne işe yarayacak bilmiyorum. Sonuçta o ağızdan girecek burundan çıkacak... Bir virüs gibi bulaşacak.

Size ne diyeyim benim kelebek ömürlü dedelerim? Altı yıl yaşattığınız Dadaizmin, aklımda ve yüreğimde yaşamaya devam ettiğini söylemekten başka ne diyeyim?

Bir de mekânınızın cennet olmasını, ya da gittiğiniz yer neresiyse orada mutlu olmanızı dilemekten başka ne dileyeyim?

Mektuplara bir imzayla son verilir; ama ne ben önemserim bu imzayı ne de siz umursarsınız. Hem sizin bile isimlerinizi umursamazken kendi imzamı atmak ne kadar dürüstçe olur, öyle değil mi benim bağışlayan dedelerim?

Affedin, uykunuzdan uyandırdım; ama ne yalan söyleyeyim, hiçbir işe yaramamış olsa da bu mektubu yazmasaydım asla rahat edemezdim.

Not: Dadaizm, 20. yüzyılın başlarında, özellikle I. Dünya Savaşı'nın ardından ortaya çıkan bir sanat ve edebiyat akımıdır. Dadaistler, geleneksel sanat anlayışlarına karşı çıkararak, mantıksızlık, rastlantısallık ve absürtlük gibi öğeleri ön plana çıkarmışlardır. Amaçları, savaşın getirdiği yıkım ve anlamsızlığa karşı bir tepki olarak, sanatın ve hayatın anlamını sorgulamak ve geleneksel normlara meydan okumaktır.

Dadaist sanat eserleri genellikle absürd, sıra dışı ve hatta bazen "anlamsız" olabilir. Bu akımda önemli isimler arasında Marcel Duchamp, Tristan Tzara ve Hannah Höch gibi sanatçılar yer alır.

Dadaizm, daha sonra sürrealizm gibi diğer sanat akımlarına da ilham vermiştir.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY MART

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

SESLENDİREN: Filiz ARICIOĞLU

Kucak dolusu merhabalar değerli dergi takipçilerimiz. Bu defa daha çarpıcı araştırma sonuçlarıyla sizlerleyiz. Önce başlıklar:

Kadınlarda teşhircilik ve kumar bağımlılığı gibi yan etkileri olan ilaç hakkında neler biliniyor?

Uzmanlar uyardı: Antidepresan ilaçları demans riskini artırıyor olabilir mi?

Kadınlarda teşhircilik ve kumar bağımlılığı gibi yan etkileri olan ilaç hakkında neler biliniyor?

Huzursuz bacak sendromu gibi hareket bozuklukları için reçeteye ilaç alan hastalar, riskli cinsel davranışlarda bulunmalarına sebep olan ciddi yan etkiler hakkında doktorlarının kendilerini uyarmadıklarını söyledi.

BBC' ye konuşan 20 kadın, karşı konulamaz bir hareket etme dürtüsü yaratan huzursuz bacak sendromu için kendilerine verilen ilaçların hayatlarını mahvettiğini anlattı.

İlaç üreticisi GSK tarafından hazırlanan ve bizim de gördüğümüz bir rapor şirketin, dopamin agonisti olarak bilinen bu ilaçlar ile pedofilinin de aralarında bulunduğu "sapkın" cinsel eylemler arasındaki bağlantıdan 2003 yılında haberdar olduğunu gösteriyor.

Prospektüslerde bu yan etkiye açık bir referansta bulunulmasa da Birleşik Krallık' ın ilaç düzenleyici kurumu, libido artışı ve zararlı davranışlar hakkında genel uyarı yapıldığını söyledi. GSK' da broşürlerde değişen cinsel isteklere referans yapıldığını söylüyor.

Riskli cinsel davranışlarda bulunma dürtüsü gösteren kadınlardan bazıları, buna neyin sebep olduğuna dair hiçbir fikirleri olmadığını söyledi. Bazıları da daha önce hiç yapmamalarına rağmen, kumar oynamaya ya da alışveriş yapmaya mecbur hissettiklerini anlattı. İçlerinden biri, 150 bin sterlinden (7 milyon TL) fazla borca girdiğini söyledi.

Birçok kadın gibi Claire de hamileliği sırasında huzursuz bacak sendromu geliştirmiş. Hareket etmek için duyduğu amansız ihtiyaca ek olarak sık sık uykusuzluk ve cildinin altında karıncalanma hissi deneyimlemiş.

Bu his doğumdan sonra da devam etmiş ve Claire'e dopamin agonisti olan ropinirol etkin maddeli bir ilaç reçeteye verilmiş.

Claire doktorlarının hiçbir yan etki hakkında kendisini uyarmadığını söylüyor. İlacın ilk başta huzursuz bacak sendromu konusunda inanılmaz etkili olduğunu söyleyen Claire, yaklaşık bir yıl geçtikten sonra daha önce hiç deneyimlemediği cinsel dürtüler hissetmeye başlamış.

"Bunu yalnızca sapkın olarak tarif edebilirim" diyen Claire'in, bu tür davranışlarla bağlantıyı kuran ve "sapkın" ifadesinin geçtiği GSK araştırmasına dair hiçbir bilgisi yoktu. Claire bu ilacı aldıktan sonra eşi benzeri görülmemiş seks dürtüleri hissetmeye başladığını söylüyor.

Claire sabahın erken saatlerinde evden çıkmaya ve seks yapacak birini bulmak için dolaşmaya başladığını anlatıyor. Transparan bir üst ve ceket giyerek bulduğu her erkeğe göğsünü gösteriyormuş.

Bir partneri olmasına rağmen bunu düzenli olarak yaptığını anlatan Claire, gitgide daha tehlikeli konular seçtiğini söylüyor:

"Kafanda yaptığının yanlış olduğunu bilen bir parça kalıyor, ancak seni o kadar çok etkiliyor ki yaptığının bile farkında olmuyorsun."

Claire bu dürtülerini ilaçla bağlantılandırmasının yıllar sürdüğünü söylüyor, dürtüleri de neredeyse ilacı bırakır bırakmaz yok olmuş. Claire tamamen "utanç" duyuyor ve kendini tehlikeye atmış olması yüzünden "aşağılık hissediyor". Kumar ve yüksek cinsel istek gibi dürtüsel davranışlar uzun süredir dopamin agonisti ilaçların broşürlerinde yan etki olarak belirtiliyor.

Birleşik Krallık' ın sağlık tavsiyesi kurumu Ulusal Sağlık ve Bakım Mükemmeliyeti Enstitüsü'ne göre yan etkiler, bu ilaçları kullanan huzursuz bacak sendromu hastalarının yüzde 6'sı ila yüzde 17'sinde tezahür ediyor.

Oysa Birleşik Krallık' ın Ulusal Sağlık Servisi'ne (NHS) göre herhangi bir ilacın "sık görülen yan etkilerinin" kullanan kişilerin yalnızca yüzde 1'ini etkilediği düşünülür.

Şizofreni için de kullanılan bu ilaçlar, hareketlerimizi düzenlememize yardımcı olan ve beynimizde doğal olarak bulunan dopamin kimyasalının davranışlarını taklit ederek çalışıyor.

Dopamin "mutluluk hormonu" olarak da biliniyor çünkü bir şeyden keyif aldığımızda ya da ödüllendirildiğimizi hissettiğimizde aktif hale geliyor.

Ancak akademisyenlere göre bu agonist ilaçlar bu hisleri fazla uyarabilirken hareketlerimizin sonuçlarına dair algımızı yeterince uyaramayabiliyor, bunun sonucunda da dürtüsel davranışlara yol açıyor. Bu kişiler ropinirolün kumar borçlarına ve ilişkilerinin sonlanmasına sebep olduğunu söylüyordu.

Aynı zamanda 2000 yılı kadar erken bir tarihte tıbbi araştırmalarda ilaç ile bu tür davranışlar arasındaki bağlantının kurulmasına rağmen GSK' nin Mart 2007'ye kadar ürün prospektüsünde hiçbir uyarıya yer vermemesinden şikâyet ediyorlardı.

Toplu davada uzlaşmaya gidildi, ancak GSK bu olaylardan sorumluluğu olduğunu reddetti.

Ciddi yan etki vakaları başka ülkelerde de özellikle de Parkinson hastalığı için kullanılan ilaçlarla bağlantılı olarak bildirildi.

Fransa'da bir mahkeme iki çocuk babası bir adama ropinirolün kendisine homoseksüel dürtüler kazandırdığı şikâyeti için tazminat hakkı verdi, hiçbir sabıka kaydı bulunmayan bir başka adam da kedilere işkence etmeye başladı.

ABD'de de Amerikan Uyku Tıbbi Akademisi bu ilaçların yalnızca yaşam sonu bakımı gibi kısa süreli tedavilerde kullanılmasını öneriyor. Danışman Nörolog Doktor Guy Leschziner ilaçların yine de önemli bir rol oynadığını ancak ilaç şirketlerinin, sağlık yetkililerinin ve doktorların hastaları yan etkiler konusunda uarmakta duyarlı davranması gerektiğine inandığını söylüyor.

GSK, BBC' ye yaptığı açıklamada ropinirolün 17 milyondan fazla tedavi için reçetelendiğini ve "kapsamlı klinik deneylerden" geçtiğini söyledi.

Şirket ilacın etkili olduğunu kanıtlandığını ve "iyi tanımlanmış bir güvenlik profili" olduğunu ekledi:

"Tüm ilaçlarda olduğu gibi olası yan etkileri var ve bunlar reçete bilgilerinde açıkça belirtiliyor."

"Sapkın" cinsel davranışlarla bağlantı kurulan 2003 araştırmasına yanıt olarak GSK bunun sağlık yetkilileriyle paylaşıldığını ve prospektüs bilgilerini değiştirmek için kılavuz olduğunu söyledi.

Artık yan etkiler arasında "değişen ya da artan cinsel istek" ve "ciddi endişe yaratan davranışlar" özellikle belirtiliyor. İngiltere Sağlık ve Sosyal Bakım Bakanlığı yorum yapmayı reddetti. Ropinirol içeren ilaçlar Türkiye'de de satılıyor.

İlacın prospektüsünde aşırı kumar oynama veya aşırı cinsel davranış gibi olağanüstü dürtüler yaşayan veya yaşamış olanların bu ilacı dikkatli kullanması gerektiği aktarılıyor.

"Bağımlılık yaratan kumar, aşırı yeme veya harcama, anormal derecede yüksek cinsel istek ya da cinsel düşünceler veya duygularda artış" durumunda doktorlara danışılması tavsiye ediliyor.

İngiltere'de olduğu gibi Türkiye'deki prospektüste de "sapkınlıktan" açıkça bahsedilmiyor.

Prospektüste bu yan etkiler sıklığı "çok yaygın", "yaygın" veya "yaygın olmayan" kategorilerde değil "bilinmiyor" kategorisinde yer alıyor.

Cinsel davranışın yalnızca artmayacağı, aynı zamanda değişebileceği de sadece bu kısımdaki "kişinin kendisi ya da başkaları açısından önemli bir sorun teşkil edecek şekilde değişmiş veya artmış cinsel ilgi ve davranış" bölümünde yer alıyor.

İlacın kısa ürün bilgisinde ise hastalar ve bakıcılarının bu tür dürtü kontrol bozukluklarının değişmesi ihtimaline karşı bilgilendirilmesi ve bu tip semptomlar gelişirse dozun ya azaltılması ya da aşamalı olarak bırakılması gerektiği aktarılıyor.

BBC Türkçeye bilgi veren İstanbul Eczacılar Odası, bu tip yan etkilerin çok ekstrem bir durum olduğunu ve bu etkin maddelere sahip ilaçların Türkiye'de çok fazla kullanılmadığını belirtti.

Uzmanlar uyardı: Antidepresan ilaçları demans riskini artırıyor olabilir mi?

Demans teşhisi alan hastalar için depresyon, kaygı ve huzursuzluk oldukça yaygın görülen belirtilerdir. Bu nedenle doktorlar, hastaların ruh sağlığını korumak ve yaşam kalitesini artırmak için sık sık antidepresan tedavisine başvurur. Ancak yeni bir araştırma, antidepresanların bilişsel gerilemeyi hızlandırabileceğini öne sürerek endişelere yol açtı. Uzmanlar, bu çalışmanın kesin bir sonuç sunmadığını ve bulguların dikkatle değerlendirilmesi gerektiğini belirtiyor. BMC Medicine dergisinde yayımlanan çalışmaya göre, demans hastalarında antidepresan kullanımı ile bilişsel gerileme arasında bir bağlantı olabilir.

• Araştırmacılar, 2007-2018 yılları arasında İsvetç'te 4.271 demans hastasının tıbbi kayıtlarını inceledi.

• Hastaların en az altı ay boyunca antidepresan kullandığı belirlendi.

• En sık kullanılan ilaçlar SSRI (Selektif Serotonin Geri Alım İnhibitörleri) grubuna ait antidepresanlardı.

• Çalışmada, demansın daha ileri seviyede olduğu hastalarda, antidepresan kullanımının bilişsel gerilemeyi hızlandırdığı gözlemlendi.

Ancak uzmanlar, bu sonuçların kesin olarak yorumlanmaması gerektiğini vurguluyor. Araştırmaya katılmayan birçok uzman, çalışmanın bazı önemli eksiklikleri olduğunu belirtiyor.

• Bath Üniversitesi'nden Dr. Prasad Nishtala, çalışmanın depresyonun şiddetini yeterince dikkate almadığını ve bunun sonuçları etkileyebileceğini söylüyor.

• Nörolog Dr. Richard Isaacson, elde edilen verilerin bazı çelişkilere barındırdığına dikkat çekiyor.

• Çalışma sürecinde yapılan bilişsel testlerde, bazı hastaların demans ilerleme hızının tipik seviyelerden daha düşük olduğu gözlemlendi.

Isaacson, "Eğer bu araştırmadan 'Antidepresanlar demansı hızlandırıyor' sonucu çıkarılırsa, bu hatalı bir yorum olur" diyor. Bu çalışma, antidepresanların doğrudan demansı kötüleştirdiğini kanıtlamıyor.

• Demans hastalarının depresyon ve kaygı gibi psikolojik sorunlar yaşaması yaygın bir durumdur.

• Tedavi edilmeyen depresyon, sosyal izolasyon ve düşük yaşam kalitesine neden olabilir.

• Antidepresan kullanımı kesildiğinde, hastalarda ajitasyon ve huzursuzluk artabilir, bu da hastanın bakımını zorlaştırabilir.

Uzmanlar, demans hastalarının tedavi süreçlerinde bireysel değerlendirme yapılması gerektiğini ve antidepresan kullanımının doktor kontrolünde olması gerektiğini vurguluyor.

Gelecek sayımızda yeni bilimsel araştırma sonuçlarıyla buluşmak üzere umutla kalın.

24.03.2025

KAŞARLI TOST

Yazarın 'Dünyayı Fatmalar Kurtaracak' kitabından alınmıştır.

YAZAN: Fatma Işık KAYA (Fadime)

fadime.62@gmail.com

SESLENDİREN: Filiz ARICIOĞLU

Bu sabah canım fena halde kaşarlı tost istedi. Evde tost ekmeği var, kaşar yok. Hevesim kursağımda kaldı doğrusu. Hâlbuki daha bir gün önce sık sık gittiğimiz kır kahvesinde yemiştim o sevgili, benim yüreğimde değeri paha biçilmez, güzel insanla birlikte. Yine de canım istiyor işte. Engel olamıyorum beynimden mideme doğru ılık ılık yayılan, sonra damaklarımı gerim gerim geren, sevimli, iç gıcıklayıcı dürtüye.

Arasına bol kaşar peyniri konmuş tost ekmeği, bol yağa sürülüp, tost makinesine konulacak, kapağı kapatılıp bir güzel sıkıştırılıp, kâğıt gibi incecik yapılacak, üzerinde de makinenin çizgi çizgi izleri. Etrafa yayılan o mis gibi koku. Yanında kocaman bir fincan siyah ya da yeşil çay. Nedense ince belli bardakları bir türlü sevemiyorum. Büyük su bardaklarında da olabilir de tercihim fincan. Sonra; tostun kokusunu içime çeke çeke büyükçe bir ısırık. Kaşarın uzadıkça uzaması ve çayımdan bir yudum. O anki keyfimi, aldığım zevki dünyalara değişmem.

Bu sevdâ hikâyesi çocukluğumda başladı ve geçen yıllar içimdeki ateşi söndürmeye muvaffak olmadılar.

Babamın görevi nedeniyle il il gezmek zorunda olduğumuz ülkemizde 60'lı yıllarda nereden bulacaksınız öyle her yerde, istediğiniz zaman kaşarlı tost? Yıllık izinleri ya annemin memleketi İzmir'de, ya da babamın memleketi Giresun Bulancak'ta geçirirdik. İzmir'de dayım ya da rahmetli dedem beni fuara gezmeye götürürlerdi. Girer girmez ilk önümüze çıkan büfeden kaşarlı tost alırlardı. Sucuklu da satılırdı ama ille de kaşarlı isterdim. Henüz kardeşim doğmamış, dayım da evlenmemişti. Hepi topu iki çocuğu olan anneannem ve dedemin ilk ve tek torunuydum. Bunun keyfini doyasıya çıkardığım yıllar. Tostumun tadına vara vara yaptığım fuar gezileri. Lûnaparkta oyuncaklara, fuarı bir baştan öte başa gezdiren trene bindirirlerdi. Hayvanat bahçesine götürürlerdi, yine de en çok kaşarlı tostla mutlu olurdum.

Göz rahatsızlığım nedeniyle kontrolü altında bulunduğum, rahmetli olduğunu öğrenince hayli üzüldüğüm doktorum Halim Şima'ya da çok tostane duygularla koşardım. O yıllarda telefon yaygın olmadığından randevusuz giderdik muayenehaneye. Mutlaka kalabalık olurdu. Muayene sıramın geç gelmesi demek, kaşarlı tost demektir. Haliyle acıkıldığından karnımızı onunla doyururduk. Her seferinde dua ederdim erkenden muayene olmayayım da tost yiyeyim diye.

Daha sonra babam canım Ankara'ya tayin oldu. Tam okulumuzun karşısında bir tostçu vardı. Körün istediği bir göz, Allah verdi iki göz. Yalnız kaşarlı tost yok. Ya boş tost ekmeğini yağlayıp, tost makinesinde ısıtıp veriyorlardı, 25 kuruş, ya da sucuklu 30 kuruş. Bu kez de boş tosta dadanmıştım.

Evlere tost makinelerinin girmesi 70'li yılların ortalarına rastlar. Babamın kendi isteğiyle tayin olduğu ve yerleştiğimiz İzmir'deydik artık. Biz de aldık bir tane. Bildiğimiz, normal ekmekle yapmıştı annem ilk kez. Hiç sevmemişim. Dışarıda yediklerime benzemiyordu çünkü.

Şimdilerde tost ekmeği yiyecek satılan hemen her yerde var. Bu benim için büyük şans elbette. Çocukluğumdan kalma alışkanlık hâlâ devam ediyor. Tostum mutlaka ama mutlaka yalnızca kaşarlı olacak. İçine asla ve asla başka bir şey konmayacak. Birde kaşar uzadıkça uzayacak.

İmdaaatttt! Bana acilen kaşarlı tost gönderecek bir dost yürek yok muuuuu?

:) :) :)

18.11. 2015 Çarşamba

ARI KOVANI

ÜÇ EMEKTAR SESLENDİRMEN

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONU KLAR: Ecem ZAFER, Gamze YILGIN, Merve KOÇ

Şule: Sevgili Umudun Kadınları İzleyicilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizin bu ay üç konuğu var. Dergimizde özellikle de sesli okuma noktasında emek veren Zeynep Kılıç’ın üç öğrencisi var. Bu arkadaşlarla seslendirmeye ilgili sohbet edeceğiz. Sizleri sırayla tanıyalım.

Ecem: İngilizce öğretmeniyim, on yıldır çalışıyorum. Aynı zamanda İngilizceyle ilgili bir kuruluştaki akademik koordinatörüm. İki yıl tiyatro yaptım. Zeynep hocayla tanışma serüvenimiz o dönemde başladı. Tam pandemi patlamıştı, tiyatro yapamaz hale gelmiştik. Grubumuz dağıldı. Sonra eğitimin ücretsiz verildiğine dair bir reklam gördüm. Görme engelli arkadaşlar için sesli kitap eğitimiydi. Zeynep hocayla tanıştım. İyi ki tanışmışım. Yaklaşık 5 yıldır beraberiz. Tamamen gönüllülük esasıyla yürüttüğümüz bir eğitim programı. Kendisiyle çalışmaktan çok memnunum.

Gamze: 28 yaşındayım. Normalde pastacıyım fakat uzun bir süredir işsizim. Seslendirme yapıyorum.

Merve: 24 yaşındayım. 2020 yılında Bilgisayar Programcılığından mezun oldum. 2 buçuk yıl çalıştıktan sonra ara verdim. Gönüllü olarak seslendirme yapıyorum.

Şule: Seslendirme merakı önceden var mıydı, yoksa gönüllülük meselesi olunca mı böyle bir şey istediniz?

Ecem: Sesimin çok güzel olduğunu hiçbir zaman düşünmedim. Böyle bir merakım hiç yoktu. Tiyatroya da bir ilgim yoktu ama o dönem bir aktivite istedim. Kursa katılınca hoşuma gitti. Orada

ses, dans, sahne sanatları eğitimleri aldık. Sahnede birazcık sesimi kullanmayı öğrendim. Bu duyuruyu tamamen tesadüf eseri gördüm. Çok ilgimi çekti. Pandemi döneminde böyle bir iş birliği olması farklı bir uğraşla meşgul olmak beni de canlı tuttu. Daha sonradan bir ilğim oluştu. Birine çok âşık olmazsın yeni gördüğünde, zamanla seversin ve âşık olursun ya birazcık ona benziyor aslında.

Şule: Bir etkinliğe gitmek istemezsin, gidince de “İyi ki gitmişim” dersin. Gamze, Zeynep hocayla tanışmanız nasıl oldu?

Gamze: Pandeminin başlarındaydı. Herkes eve kapanmıştı. Bunalmış ve sıkılmış bir haldeydik. Zaten yeni arayışlar içerisindeydim. Eğitimleri araştırıyordum. O sırada bir sayfada reklamını görünce hemen başvurduğum. O da hızlıca bir metin kaydı istedi. Hemen başladık ve tanışmamız o şekilde oldu. Yaklaşık 5 sene oluyor.

Merve: Ablamın teşvikiyle eğitime dahil olmuşum. Bu şekilde tanışmıştım.

Şule: Eğitimden neler kazandınız:

Ecem: Çok güzel arkadaşlarım oldu. İnsanlarla nasıl konuştuğuma, sesimin tonunu ayarlayabilmeme kadar bana çok şey kattı. Önceden başkalarıyla konuşmamı düşündüğümde, yalapaşap konuşuyordum. Çalışmada küçücük bir metni pratik etmemiz saatlerimizi alıyor. Değer sözcüklerini daha çok vurguluyoruz. Zeynep hoca bizi bu şekilde yetiştirdi. Genel iletişim anlamında da çok şey kattığını söyleyebilirim.

Gamze: Bir şey kazandık demek çok yanlış olur. Bize arkadaşlık, diksiyon kattı. İnsanlarla iletişimimiz çok daha üst seviyeye ulaştı. Konuşma dediğimiz, aslında bir sanat. Herkes normal konuşabilir. Anlaşılır, düzgün konuşmak çok daha önemlidir. Bu da bir sanattır. Zeynep hocamız da bize sağ olsun, bu sanatı öğretmiş oldu.

Merve: Bu eğitimde, öncelikle diksiyon kurallarını öğrenmiş olduk. Sesli kitap nasıl seslendirilir, bunu öğrendik. Artık günlük hayatta daha düzgün bir diksiyonla konuşmaya başladık. Tabii insanlar bunu fark ediyorlar. Nasıl bu kadar düzgün konuşabildiğimizle ilgili geri dönüşler alıyoruz. Biz de aldığımız eğitimleri ayrıntılı anlatarak onlarda bir farkındalık oluşturuyoruz.

Şule: Eğitimi aldıktan sonra sanıyorum direk seslendirmeye başladınız? Bu süreç nasıl oldu?

Gamze: Direkt seslendirmeye başlamadık. Öncelikle eğitimler aldık. Ufak ufak çalışmalar yaptık. Akabinde masal seslendirerek eğitime devam ettik. İzmir İl Halk Kütüphanesine seslendirme yapıyorduk. Sonra da derginizde gönüllü olarak seslendirme yapmaya devam ettik.

Merve: Benzer süreçlerden ben de geçtim.

Şule: Dergimiz dışında başka bir yerde seslendirme yapıyor musunuz?

Ecem: Hayır, hiçbir zaman yapmadım.

Şule: Bundan sonra seslendirme yapmayı düşünür müsünüz?

Ecem: Öyle bir planım yok. Zaten çok yoğun çalışan biriyim. Derginize seslendirme yapmaktan çok keyif alıyorum. Profesyonel olarak çizgi film seslendirmeyi çok isteyebilirim. Çünkü Zeynep hocayla ilk başladığımızda, çocuk kitapları seslendiriyorduk. Her karaktere farklı sesler uyduruyorduk. Bu bana çok keyif vermeye başladı. Sesinizle bu karakterleri tiyatral anlamda canlandırılıyorsunuz. Dublaj işi de çok keyifli ama şu anda buna ayıracak vaktim yok. Ana keyif alacağım bir iş olurdu. Eğer para kazanacağımdan emin olsaydım, kesinlikle girerdim.

Merve: Şuan için hayır ama bazı arkadaşlarım sosyal içerikli metin üretmek istediklerinde, “İngilizce ya da Türkçe, içeriğim için seslendirme yapar mısın?” şeklinde talepler iletiyorlar. Bunun üzerine çalışıyoruz.

Gamze: Masal seslendirmelerine bazı sağlık sorunları nedeniyle ara vermek zorunda kaldık. Masala devam etmek istiyordum. Bunun için kanal açmayı hedefliyordum. Uzun süre bunun üzerinde düşündüm ve araştırmalar yaptım. Bir aydan beri açtığım kanalda kendim yazdığım masalları seslendiriyorum. Elimden geldiğince, yapabildiğim kadar montaj işini yapmaya alışıyorum. Şu an aktif olarak kendi kanalımda seslendirme yapıyorum. Onun haricinde dışarıda bir yerde iş almadım daha. Çocuklar üzerinde onların öğrenmelerini istediğim, çevremdeki çocuklarda eksik gördüğüm, ailelerin öğretmeye çalıştığı ama öğretirken çok zorlandıkları şeyleri düşünüp bunun üzerinde bir masal oluşturuyorum. Kendi hayal gücümü konuşturuyorum.

Şule: Bu masallarından birini dergimizde seslendirmek ister misin?

Gamze: Çok isterim, onur duyarım.

Şule: Biz de seve seve yayımlamak isteriz. Merve senin dergimizle ilgili başka gönüllü çalışmaların da oldu. Dergimizin ilk zamanlarında, video yapma, yükleme gibi bütün işler senin üzerindeydi. Seni çok fazla yormuştuk. O süreci bizimle paylaşabilir misin?

Merve: O süreç benim için de çok geliştiriciydi. Sizlerle beraber bir metni web sayfasına yüklemeyi, seslendirdiğimiz podcastlerin o platforma nasıl konduğunu öğrendim. Bu konuda artı kazandığımı ve kendime yeni bir şey kattığımı düşünüyorum. Daha önce youtubede içerik üretmemiştim. Sayenizde bunu da deneyimlemiş oldum. Benim için keyifli bir süreçti.

Şule: Biz de bunları öğrendikten sonra ne kadar zor bir iş yaptığını anladık. Sonradan resim yükleme işlerini de ekledik. Dergimize yaptığınız katkılar bizim için çok kıymetli. Yazıları okurken neler hissediyorsunuz? Hiç hoşunuza gitmeyen bir metni seslendirmek zorunda kaldığınızda, çok severek seslendirdiğiniz bir metinden farkı oluyor mu? Yoksa sadece seslendirmeye mi kaptırıyorsunuz kendinizi?

Merve: Normalde tabii ki farklı olur. Bu zamana kadar derginizde hiç böyle bir durumla karşılaşmadım. Hepsini seslendirirken çok keyif aldım. Çok başarılı parmaklardan, başarılı ellerden çıkmış yazılar hepsi. Bu farkı hiç deneyimlemedim.

Gamze: Öncelikle odak çok önemli tabii ki. Sevseniz de sevmeseniz de odak olmadan güzel bir iş başaramazsınız. Benim sıkılmam ya da sevmememden ziyade, özellikle haberlerde çok sinirlendiğim metinler oluyor. Kadın cinayetleri olsun, çocuk tacizleri olsun, hak, hukuk, adalet konularında çok sinirleniyorum. Sürekli durup söyleniyorum. Daha sonra kaydı başlatıyorum. Çoğu zaman tekrar tekrar kayıt almak zorunda kalıyorum. Ses tonumu ayarlayamıyorum. Okurken bir anda, “Neden böyle acaba?” sorgularken buluyorum kendimi. Bunu kayıt esnasında yapıyorum.

Şule: Örneğin, hukuk kitaplarını seslendirmek zordur. Bu durumda nasıl olurdu?

Gamze: Öncelikle bununla ilgili bir araştırma yapmam gerekir, en doğru telaffuzları bulmam için. Çok daha iyi olduktan sonra onu da deneyimlemek isterim.

Merve: Bazan teknik terimlerle karşılaşabiliyoruz. Öğrenmeyi çok seviyorum. Seslendirme serüveninin de bana öğretici olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden içerik ne olursa olsun ondan bir şeyler kapmaya çalışıyorum daha çok. Tekniğine uygun seslendirmeye çalışıyorum. Bu yönden pek zorluk yaşadığımı söyleyemem.

Ecem: O açıdan bakarsak belki birazcık zor olabilirdi. Zaten seslendireceğimiz metnin ruhunu verebilmek için üzerinde çok çalışıyoruz. Alt yapı olarak kendimizi doldurmuş olurduk. Önümüze gelen metni yalapşap seslendirmezdik. Neyse metnin içeriği, önce onun ruhunu tam olarak verebilmek için bir araştırma sürecine girerdik. Sanata çok düşkünüm. Genelde bana sanatla ilgili metinler geliyor. Onları seslendirirken çok keyif alıyorum. Hukukla ilgili bilgim yok. Seslendirirken, merak edeceğim terimler olur. Oradaki konuşmacının rolüne iyice girebilmem için onun araştırmasını yapmam gerekir.

Şule: Seslendirme öncesi kaç prova yapıyorsunuz?

Ecem: Mutlaka üç-beş kez okuyorum hiç kayıt almadan. Kayıt alırken, editleyerek okuyorum. Size kayıtlar düzgün bir şekilde geliyor. Yanlış söylediğim cümleyi hemen geriye alıp siliyorum.

Şule: Editlemeyi seslendirme sırasında mı öğrendin?

Ecem: Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştım. Cihazımdaki ses kayıt programıyla yapıyorum bunu. Orada sesin yükselip alçalmasını, nerede sustuğunuzu, nerede es verdiğinizi görebiliyorsunuz. Geriye çekip kesiyorsunuz, doğrusunu kayıt alabiliyorsunuz. Bu da sonradan yapılan edit sürecini biraz kısaltıyor.

Merve: İki prova yapıyorum. Üçüncüsünü ses kayıt olarak alıyorum ve dinliyorum. Eğer hata varsa, birkaç kez kayıt alıyorum.

Şule: Editleme konusunda bize düzenleyip gönderiyorsun.

Merve: Sesteki hatalı telaffuzlarımı kesiyorum. Dış gürültü varsa, onları temizliyorum.

Şule: Gamze, provayla birlikte senin farklı yazma yöntemin var onu sormak istiyorum.

Gamze: Sanırım bunu tek ben yapıyorum. Biraz teferruatlı bir iş gibi gözüküyor. Söz uçar yazı kalır demişler. Genelde kalıcı olan şeyleri daha çok seviyorum. Hem yazarken aklımda kalıyor hem metin deşifresini yapmış oluyorum. Çok daha kolay geliyor bana. Çok uzun metinlerde tabii ki yoruluyorum ama yazmayı çok seven bir insanım. Çok fazla zorlamıyor beni. Yazarak deşifre edip sonrasında seslendirmeyi tercih ediyorum. Yazarken 3-4 kez prova almış oluyorum. Sonrasında iki kez okuyup seslendirmeye geçiyorum.

Şule: Editleme konusunda herhangi bir bilgiye sahip misin?

Gamze: Maalesef anlamıyorum. Bu yüzden montaj yapacak arkadaştan özürler dileyerek minik minik nidalarda bulunuyorum.

Şule: Editlenmiş bir metnin gelmesi, bizim işimizi çok kolaylaştırıyor. Çünkü çok yanlış olmuyor, yeniden okumaya gerek kalmıyor. Yeniden seslendirildiğinde, ses kalitesi farklı oluyor. Seslendirme yaparken kulaklık takıyor musunuz?

Ecem: Başlarda takıyordum. Sonra zaten sessiz bir ortam bulduğum için takmamaya başladım. Hareket ettiğimde, küçücük, benim duyamadığım sesler oluyor. Çok pinpirikliyim. Küçücük bir pürüz bile olsun istemiyorum. Telefonu sabit bir yere koyup o şekilde kayıt alıyorum. Telefonumun çok iyi kayıt aldığına inandığım için kayda güveniyorum.

Şule: Editleme olmazsa, bizim için kulaklık kullanılması çok önemli. 2. Düzeltme olduğu zaman sesin kalite farkı hiç olmuyor. Editlemeyi aynı anda yaptığın için o anlamda bir sorun yok. Merve sen kulaklık takarak bu işi yapıyorsun. Kulaklık olmadığında, düzeltme kaydı alındığında, ortamın

aynı olması gerekiyor. Sesler birbirini tutmuyor. Kulaklığının bir özelliği mi var? Düzeltme yaptığın kayıtlarda hiçbir farklılık olmuyor.

Merve: Hiçbir özelliği yok. Sıradan, basit bir yaka mikrofonu kullanıyorum. Sessiz bir ortamda bulunuyorum. Gençlik ve Spor Bakanlığının Gençlik Merkezlerinin bazılarında cep sineması ya da Green Box dediğimiz çeşitli atölyeler var. Atölyelerin duvarları yalıtılmış. Orada kayıt almak verimli oluyor. Daha az yankı yapan ortamlarda ses kaydı aldığımızda, sesi biraz daha kesebiliyoruz. Bu da kaliteli bir kayıt almamızı sağlıyor. Ses temizleme uygulamasını kullanıyorum. Daha sonra sesimi editleyip size gönderiyorum.

Şule: Gamze, kulaklık takmayı düşünür müsün? Bulduğun yerden farklı sesler gelmiyor ama başka bir günde seslendirme yaptığımız ses tonumuz aynı olmuyor.

Gamze: Daha önce hiç deneyimlemedim ama ufak bir araştırma yaparak bunu deneyimlemek isterim. Merve arkadaşımından destek alabilirim.

Şule: Dergimize verdiğiniz emek çok değerli ve tartışılmaz. Bundan sonra seslendirme ya da kendi hayatınızla ilgili farklı hayalleriniz varsa, onları da paylaşabilir misiniz? Merve'nin profilinde seslendirmen yazıyordu, ondan başlayalım.

Merve: Seslendirme sanatçısı olmak istiyorum. Bu yolda farklı eğitimler almaya gayret ederek ilerliyorum. Henüz bir fırsat yakalamış değilim, bir iş olarak yapmıyorum. Hobi olarak devam ettiriyorum. Dergiden de birtakım bilgiler öğrenip üzerine kattıklarımla hem size hem de ileride kurmayı hedeflediğim iş için kendimi geliştiriyorum.

Şule: İleride nasıl bir iş kurmayı düşünüyorsun?

Merve: Dublaj ve karakter seslendirmek istiyorum.

Şule. Seslendirmelerin Zeynep hocaya o kadar çok benziyor ki bazan ayırt etmekte zorlanıyoruz. Vurgularınız çok benziyor. Farkında olmadan taklit etmeye çalışırım. Senin taklit etme özelliğin var mıdır?

Merve: İyi duyabiliyorum sanırım. Buyduklarımı kolayca seslendirme yöntemine bürünüp o sesleri çıkarabiliyorum.

Gamze: Çok fazla hobim var. Biraz sanatsal bir çocuğum, o şekilde büyüdüm. Her dalda varım. Çizim yapıyorum, kendimce şarkı söylüyorum, minik heykeller yapıyorum. Bunun üzerine seslendirme geldi. Seslendirme üzerine bir şeyleri ilerletmek istiyorum. Elimden geldiğince aktif kullandığım masal kanalımı büyütme istiyorum. Daha çok çocuğa ulaşmak istiyorum. Büyüklere

ne anlatırsanız anlatın, belirli bir yere kadar alıyolar. Çünkü hazneleri dolmuş oluyor. Çocuklar çok taze beyin, kafaları pırıl pırıl. Çok bilgi alabilirler. Onların süzgeçleri bizlere göre daha sık. Onlar daha iyi eleyip dokuyorlar. Ağırlıklı olarak çocuklara yönelik bir şeyler yapmak istemek hedefim var.

Ecem: Dublaj olayı bana çok keyif verebilir. Özellikle çizgi film animasyon, bu tarz dublajlar. Sonuçta para kazanmak için çalışıyorsunuz. Kazanacağınız paraya bağlı. Eğer belirli bir gelir elde edecek olsam, bu işe girmek isterdim. Şu an yaptığım işi de çok seviyorum. Babam, halam, kız kardeşim İngilizce öğretmeni. Dolayısıyla üniversite sürecim çok kolay geçti. Zaten bildiğim bir şey olduğu için İngilizce okumak kolayıma geldi. Online olarak çalışıyorum. Evdeyim, yaptığımız iş, hayatımızın yüzde 70'ini alıyor bir noktada. Eğer saatin ne zaman 5 buçuk olacağına bakıyorsanız, sürekli bunu kontrol ediyorsanız, o zaman yanlış yerdesiniz. Çünkü biz bu kadar uzun yaşamayacağız. Hayatımızın yüzde 70'ini sevmediğimiz bir işte geçiremeyiz. Bu yüzden içinde bulunduğum şu anki durumumdan memnunum ve bunu geliştirmek isterim.

Şule: Dergimiz gönüllülük esasıyla yürüdüğü için pek çok kişi seslendirme yapabileceğini söylüyor. Sosyal medya yayınlarını takip etmek, yayımlamak, fotoğraf bulmak gibi başka ihtiyaçlarımız var. Günün birinde gönüllü olmak isteseydiniz, dergimizde neler yapmayı düşünürdünüz acaba?

Ecem: Bunu hiç düşünmedim. Net bir cevap veremeyeceğim. Şu anda verebileceğim en büyük destek, seslendirme yapmak. Gün içerisinde çok fazla yoğunluğum olduğu için farklı bir şey düşünemem. Serbest çalıştığım için ne kadar yoğun olacağımı kestiremiyorum. Randevu sistemiyle çalışıyorum. Zamanım olsa, destek verebileceğim konularda yapabileceklerimi söyleyebilirim.

Merve: Elbette yapmak isterim ama bunun için bir zaman ayırmam gerekecek. Şu an içinde bulunduğum süreç buna elverişli değil. Elverişli olduğunu düşündüğüm ilk fırsatta tabii ki bu işlerle ilgilenmek isterim.

Gamze: Elimden geldiğince yardımcı olmak isterim. Metin düzenlemede yardımcı olabilirim. Bu tarz konularda bilgi edinerek kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Hem size yardımım dokunur hem daha çok gelişirim. İsterim açıkçası, neden olmasın?

Şule: Bir ara tarihle ilgili yazmak istiyordun dergimize. Bir türlü zaman olmadı.

Gamze: Ailemde sağlık sorunları olduğundan, metin yazamadım. Masallarımı istediğiniz gibi yayımlayabilirsiniz.

Şule: Eğitilmiş bir seslendirme olduğu için seslendirmelerimiz çok kaliteli. Böyle bir seçim yapma şansı verdiğiniz için çok teşekkür ediyoruz. Ekleme istedikleriniz varsa, o mesajlarınızı da alalım.

Merve: Öncelikle Zeynep hocamıza çok teşekkür etmek istiyorum. Çünkü bu yolda bize lider olan asıl kişi, Zeynep hocamız.

Gamze: Ben de öncelikle Zeynep hocamıza çok teşekkür ediyorum. İyi ki var. Derginize, bizlere bu imkânı sağladığınız için çok teşekkür ediyorum. Sizlere çok destek oluyoruz gibi gözükabilir ama sizlerin de bizler üzerinde çok büyük katkılarınız var. Metinleriniz sayesinde daha da çok geliyoruz. Elimizden geldiğince, sesimizin yettiğince daha çok insana ulaşıyoruz. Kocaman bir aile olduk.

Ecem: Herkesin bu tarz etkinliklere, desteklere katılması gerektiğini düşünüyorum. Çok güzel emekler veriyorsunuz, çabanızı da taktir ediyorum. Yazıların içerisinde çok güzel şeyler çıkıyor. Sizlerle çalışmaktan çok keyif alıyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Şule: Her ay kaç metin alabileceğinizi Zeynep hocaya soruyoruz. 5-6 metin alacağımızı duyunca, çok rahatlıyoruz. Hele çoğu netin editlenmiş gelince işimiz kolaylaşıyor. Çok keyifle, çok düzenli yapıyorsunuz bu işi. Biz sizlerle birlikte olmaktan çok mutluyuz. Eğitimli olarak bu tür seslendirmelerin yapılması, dinleyen arkadaşlarımızı çok mutlu ediyor. Hatta bazan gören insanlardan da “Benim yazımı şu kişi okusun. Çok güzel okumuş. Niçin aynı şekilde yazımı seslendirmiyor?” dedikleri oluyor. Bazan sizlerin de yoğunlukları, hastalıkları oluyor. Durumunuzu anlatmaya çalışıyoruz. Bunları duymak, bizleri çok mutlu ediyor. Hepinizin emeği bizim için ayrı ayrı bir değer.

Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizde, Zeynep hocamızın üç emektar öğrencisiyle birlikteydik. Kendisiyle bu ortamda henüz tanışmadık ama herkes onu sesinden biliyor. Artık insanlar isim söylemeseler de tanıyorlar. “Şu haberi seslendiren kimse, o okusun” diyenler oluyor. Adlarını unutsalar bile sesleri hiç unutmuyorlar. Çok dar vakitlerinde bizlerle birlikte olup seslendirmeyle yol yürüyen arkadaşlarımızla çok güzel bir sohbetimiz oldu. Çok teşekkür ediyoruz, esen kalın.

27 Mart 2025

SABUŞ'UN SERÜVENLERİ

YAZAN: Buse KARA

busebusebusefb@hotmail.com

SESLENDİREN: Merve KOÇ

Kum saati çalışmaya başladı.

İnsan evladı gelişiyse belli edermiş kendisini.

Bizim yaramazın gelişinden belli oldu, ne kadar ilginç olacağı.

Doğumu bile olaylıydı.

İnsanın, doğumu bile ilginçliklerle dolu olur mu?

Aslına bakarsanız bizim ufaklıkta sorun yokta karşısına çıkanlarda sorun var...

Aylardan Ağustos, bizimkinin doğumuna iki ay var.

Yumurtaya can veren rabbim, bizimkine verdi de anasının sancıları tutmaya başladı.

İnsanlara bir rahat vermedi ki gezip dolaşsınlar.

Evet, kum saatinin başlama noktası olan ufaklığımızın doğum saati geldi.

Nice kutlu zaferlere şahitlik yapan, kutlu gün olan 30 Ağustos gününde güneşin en dik olan saat 12'de dünyaya geldi.

Bizim ufaklık kız olarak dünyaya sapa sağlam geldi.

Anası ismini Buse olarak koydu. Sarı saçlı, masmavi gözlü olan bizim kız anasından almış güzelliğini.

Gelelim, bizim kız niye erken doğmuş olayına, Aslında bizim kız erken değil de tam saatinde doğmuş.

EEE! ben, size boşuna demedim, bizimkinin karşısına çıkanlarda sorun.

Bizim doktorcuğumuz iki ay geç hesaplamış ufaklığı.

O yüzden hiç kimse beklemezken gelivermiş.

Buse'nin kum saati çalıştıkça, iniş çıkış dönüm noktaları, hayatının gidişatını değiştiren olaylar meydana gelmeye başladı.

Her dönüm noktalarında, Hayatın çizgi rotasıyla oynamak zorunda kaldı.

O yüzden hayatla hep kavga eden, hep yeni yeniden başlamak zorunda olduğu keskin virajları oldu.

Daha beş yaşlarında iken, Babasıyla kavga edip, evi terk etmeye çalışıp geri dönüşünün olmadığını anlayınca, Babası özür dilemek zorunda kaldı, Buse'den, Bu olayın aynısı yedi yaşlarındayken de olmuştu.

Bu sefer babası gitmesine ses çıkarmayınca, bizim deli kız durur mu giymiş ayakkabılarını.

Bir elinde valiz inmeye başlamış merdivenleri.

Bakmış bu deli gerçekten gidiyor, peşinden koşturup zor ikna edip döndürmüş.

Bizim kız çocukluğundan itibaren hep mücadeleci, inatçı olmak zorunda kaldı.

Yaşadığı hayat buna zorladı.

Bu ruh halini anlatabilmek için, kum saatini biraz geri sarmamız gerekiyor.

Buse daha iki aylıkken, babası, göz bebeklerinin olmadığını fark etti. Doktora götürdüklerinde göz tansiyonu olduğu fark edildi.

Daha bebekliğinde ameliyat olmaya başladı. Tansiyonu çıktıkça düşürmek için ameliyata alıyorlardı. Bununla kalırlar mı, Buse'nin üstünde deney yapalım diye gören gözünün birine tüp koymuşlar. O gözü öyle gitmiş, buse hiç iki gözünün gördüğünü hatırlamıyor.

Doktor babasına buralarda çok oyalanmadan yurt dışına götür kızını demiş. Daha sonra bakmış her müdahalede, para geliyor, yolunacak kaz varken durur mu o da yılmaya başlamış.

Babası buse biraz büyüyünce, özledikçe birkaç aylığına yanına çağırıyor, ilk gidişi dört buçuk, beş yaşlarındayken oluyor.

Orada da ortalığı karıştırmaya devam ediyor. Yaramaz çocuk olan Buse babasının şirketine ait olan minibüse binip müzik dinliyor, arada arabayı çalıştırıyor. Milletin yüreğini ağzına getiriyor.

Arada da babasının Mercedes'ine binip sürüyordu. Başka ülkelere de giden Buse'nin ilk rotası Almanya oldu.

Buraya, göz tedavisi için gitti. Burada ilk önce birkaç gün otelde kaldılar. Otelde kaldıkları sürede buse, hep bir ses duyuyordu. Bu sesin ne olduğunu anlamaya çalıştı ama bir anlam veremeyince babasına sordu.

Bu zırt pırt çalan şeyin ne olduğunu sorunca, babası “Çan çalıyor” dedi. “O ne?” deyince Kiliseye çağırıyorlar diye cevap alınca, “Niye çağırıyorlar ki” diye tekrar sordu.

“Dua etmek için” deyince babası, “Dua etmek için çan mı çalınır mı yahu” diye söylendi.

Hastaneye yattı. Hastanede kendine bir de erkek arkadaş buldu. Aynı oda da kalıyorlardı. Onunla da yaramazlık yapmaya devam etti. Hastaneyi gezmek isteyince çocukla birlikte gezmeye başladılar. Daha sonra geri döndüklerinde, bölüm kapısının açılma yeri çok yüksek olunca, nasıl bir şey yapmak gerektiğini düşünürken, Buse'nin aklına odalardan birine dalıp yardım istemek geldi. Odalardan birine girince, bir doktorun odasına girdiğini anladı. Burada sözü yanındaki arkadaşına bıraktı. Çünkü arkadaşısı Almanca biliyordu. Neyse; adamlardan biri kapıyı açtı da koridora girince hemşirelerin onları aradığını gördüler.

Ameliyatını oldu, burada sonra bir daha oldu. Gözüne takılan mercek işe yaramayınca tekrar çıkardılar.

Daha sonra hastaneden çıkıp akrabalarının yanına gittiler. Oradan da halasına geçtiler. Biraz zaman geçirdikten sonra Türkiye'ye geri döndüler.

Sonraki rotası Rusya'ydı, Buse burayı çok beğendi. Burada hastanede kaldı ama bu hastane otel görünümüne bir hastaneydi.

Bu hastanenin içinde kuş bahçesi bile vardı. Orada da çözüm olmayınca geri döndü.

Beş buçuk, altı yaşlarındayken okumayı çözdü. İki buçuk yaşındayken renkleri öğrendi. Çarpım tablosunu okula gitmeden biliyordu.

Dokuz buçuk yaşında, Sabancı ilköğretim okuluna başladı.

Burada bir hafta içinde, Braille alfabetini çözdü.

Çalışkan Buse arkadaşlarının arasından sıyrılıyordu. Diğer çocuklara göre, daha atılgan, hazır cevap, pratik zekâlıydı.

Erkek gibi yetişen Buse, biraz da agresif olduğundan kavga etmekten geri durmuyordu. Erkek arkadaşlarını dövmeşlüğü vardır.

Ergenlik çağına gelince bu öfke kontrolünü ele alması gerektiğini düşündü. Çünkü, erkek arkadaşları ondan çekindikleri için, hoşlansalar da yaklaşmıyorlardı.

Sonra düşündü bu böyle olmayacak, sınırlarına hâkim olması ve sabırlı olması gerektiğine karar verdi. Bunu da başardı.

Sınıfında hep yarış içerisindeydi.

Yavaş yavaş geliyoruz kum saatinin bir diğer dönüm noktasına.

Ortaokulun birinci sınıfının başındayken, evde kaza geçirdi.

Kartonpiyere çarpıp retinasını yırttı, gören gözünü de öyle kaybetti. Bu dönem çok zor geçti onun için. Tekrar eskisi gibi olacağına inanıyordu.

Kaç ay yemek yiyemedi, sürekli kusuyordu. Çok kilo verdi. Kokulara karşı baya bir hassasiyeti oluştu.

Kendi acısını yaşayamadı annesinin üzüntüsünden. O üzülecek diye normalmiş gibi davranıyordu. Aslında onun içinde ne fırtınalar kopuyordu, tabi ki bunu kimse bilmez, anlamazdı.

Hep de böyle olmamış mıydı? Hayatı boyunca, evde ne kıyametler kopardı, o bunu hiç dışarıya aksettirmezdi. Çevresindekiler onu mutlu sanırlardı. Esasen gerçek öyle değildi.

Daha küçükken annesiyle babası kavga ederken onları ayırmaya çalışmaz mıydı, kardeşi korkup bir kenara çekilir, ağlamaya başlardı. O yüzden Buse hep çocukluğundan beri, sürekli koruyucu bir sığata sahip oldu hayatı boyunca. Daha sonra büyüyünce de bu sıfatı hiç değışmedi. Arkadaşları hep onu kendileri için koruyucu kalkan ve güvenilir olarak gördüler.

Kaza sonrasına gelecek olursak, Buse babasının yanına gelmesini bekliyordu. Nerden bilebilirdi ki ilk ihanetini alacağını, ilk defa güveninin sarsılacağını.

Bekledi, bekledi, bekledi, ama gelmedi. Ta! üç ay sonra geldi. Buse o zamana kadar gözünden ameliyat olmuştu, tekrar beynine mikrop kapma ihtimali olunca, gözünden iğne vuruldu.

O dönem bir karar vermesi gerekiyordu. Ya içine kapanıp evde her şeyden vazgeçip oturacaktı, ya da her şeyi bir kenara atıp, her zaman ki gibi, yeniden başlayacaktı. Oda her zaman ki gibi yeniden başlamayı seçti.

Derslerden biraz geri kalmıştı ama arkadaşlarının desteğiyle yeniden toparlayıp eskisi gibi çalışkan Buse olmaya devam etti.

Daha sonraki sene okulun gollball takımına, ertesi sene de milli takıma girdi. Milli takımla Avrupa Şampiyonasına katıldı. Orada da sorunlar başladı, sonraki senelerde takımın hocası değişince. Hoca belli başlı kişileri almaya başladı, yeteneğine göre değil de yüz bulduğu kişileri. Defalarca saçma sapan sebeplerle seçilmedi daima sanki cezalandırılıyordu.

Âşık olduğu adam onu uyarmıştı, hocalarının ne mal olduğuyla ilgili. Tabi o bunu biliyordu fakat belli etmemeye çalıştı. Ne diyecekti; adamın gözünün onda olduğunu, yüz bulamadığı için takıma alınmadığını mı anlatacaktı.

Evet, geliyoruz kum saatinin bir diğer dönüm noktasına daha.

Lise sondayken ailevi sorunları hepten tavan yapmış, çok sıkıntılar yaşamıştı. Babası annesini başkasıyla aldatıp, para göndermemeye başlamıştı.

Başka yerlerde kalıp, göçebe hayatı yaşıyordu resmen; Ergenlik çağlarında aldığı kararından dönmemeye çalışıyordu, sabretmeye gayret gösteriyordu.

Sorunlar bununla da bitmiyordu ki, hayatında; ilk defa aşık olduğu ve hiçbir zaman unutamayacağı, ilk defa babasından sonra ilk güvendiği erkek olan kişiden de ayrılacağını bilemezdi ki.

Yaşadığı hayal kırıklığı anlatılmaz, yaşanması da tavsiye edilmezdi.

Kurduğu bütün hayalleri, sevdiği adama olan sevgisi, inancı tuz buz olması gerekirken,

O hep bir sebep bulmaya çalıştı, kendine kızdı. Buse ondan hiç vazgeçmedi, geçemezdi ki zaten, nasıl geçebilirdi ki ilk göz ağrısından.

O da yetmedi, bunların üstüne Buse milli takıma tekrar seçilemeyince, o can havliyle bırakırım her şeyi deyip, milli takımını bıraktı.

Her şey üst üste gelmiş, bütün hayalleri suya düşmüştü. İsteddiği tiyatro bölümüne gidemeyeceğini anlayınca, siyasal bilimler bölümünü düşünmüştü. Ama bu olanlardan sonra hiçbir şey düşünemez oldu.

Depresyona girdi. Yemek yemeyi bıraktı, okuldan gelince, geldiği gibi sabaha kadar uyuyordu. Bir buçuk ayda sekiz kilo verdi.

Üniversite sınavının ilk aşaması olan YGS sınavına âşık olduğu adamın çalıştığı okulda girdi. Ne kadar acı verici, Ne kadar sızlatıcı bir şeydi bu, biliyor musunuz?

Bilemezsiniz ki, acaba burada mı, değil mi? diye bakınırsınız etrafınıza. Kafasında o anda neler düşünüyordu Buse, neler, onun için önemli sınava moral vermek için gelir mi diye

Tabi ki gelmedi. Buse, kalbinin tam üstüne gelen resmiyle girdi sınavlarına

Üniversiteyi kazandı, Buse için İstanbul'dan gitme zamanı gelmişti artık. Duramıyordu, acı veriyordu anıları, nefes alamıyordu. Her yaşadığı gün, kalbine batıyordu.

O yüzden doğup büyüdüğü, anılarla dolu olan bu şehri, aslında aşık olduğu şehri, aşık olduğu adam için terk ediyordu. Bir daha da tam anlamıyla gelemeyecekti zaten, her gelişinde içinde bir şeyler kımıldanıyordu.

İlk tercihi olan Trakya üniversitesi, uluslararası ilişkiler bölümünü kazandı. Edirne'ye gitti. Burası ona biraz da olsa iyi gelecekti fakat acısını unutamayacaktı. İnsan nasıl yaralı yüreğinin acısını unutabilirdi ki.

Neyse üniversite hayatı çok hareketli geçiyordu, arkadaş ortamı iyiydi. Sürekli geziyordu, yeni ortamlara giriyordu, yeni kişilerle tanışıyordu.

İkinci sınıftayken TGB (Türkiye Gençlik Birliği) örgütüne katıldı. Burada birçok aktiviteler gerçekleştirdi. Çok iyi bir ortam ve arkadaşlıklar vardı.

Üçüncü sınıftayken de maddi sıkıntıları yüzünden yine hayallerinden vazgeçmek zorunda kaldı. İstemediği bir işi yapmak için memurluk sınavına girdi. O kadar istemiyordu ki sınava hiç çalışmadı fakat ilk binin içine girmişti. İlk tercihlerinde yer alan, 2014 yılında, Kırklareli'ne aile bakanlığına atandı.

O sıralarda, nerdeyse unuttuyordum, hayatına birini soktu Buse.

Nerden bilecekti ki, hayatını mahvedeceğini. O kişinin onu sevdiğini düşünmüştü.

Bir de Buse üçüncü sınıftayken okçulukla tanıştı. Bir süre yaptı da ve çok sevdi. Fakat atanınca bırakmak zorunda kaldı.

2016 yılında Halter Dünya Şampiyonasında birincilik madalyası da aldı.

2019 yılında, hayatına soktuğu kişiyle evlendi. 2023 yılında hayatına soktuğu kişiyi çıkarmasını da bildi ve ayrıldı.

Şu an İstemediği ve sevmediği bir şehirde yaşıyor (Ankara), istemediği bir işi yapıyor.

Buse'nin hayatında yaşayamamışlıklar ve yarım kalan bir hayat, yarım bir yürekle bir yaşayış içinde süre gelen kum saati döngüsünde devam ediyor.

Dip not olarak şunu belirtmem gerekirse Sabuş, Buse'nin annesinin koyduğu takma ismidir.

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ

KAĞNI KAMYONU YENDİ

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

Bugüne kadar ki yazılarımda devletin engelli bireylere verdiği rehabilitasyon hizmetlerinin neden yanlış olduğunu ve çözüm önerilerini açıkladım.

Ancak engellilere, sadece devlet hizmet vermek zorunda değildir; yerel yönetimlerin de engelli bireylere hizmet verme yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmetler Birimi Yönetmeliği ile zorunlu hale getirilmiş ve yönetmeliğin amacı 1.maddede şu şekilde Büyükşehir Belediyesi ve mücavir alanları içerisinde yaşayan özürllülerin, toplum hayatına katılımını kolaylaştıracak ve toplumsal fırsatlardan özürllü olmayan diğer bireyler gibi eşit faydalanmalarını sağlamak üzere; büyükşehir belediyelerinde özürllülerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri verecek olan özürllü hizmet birimlerinin kuruluş, işleyiş ve görevleri ile bu birimde çalışan personelin, yetki, sorumluluk ve görevlerine ilişkin usul ve esaslarını düzenlemektir.”

Bu amaç çerçevesinde yerel yönetimlerde, engelli bireylere yönelik hizmet vermesi için Engelliler Rehabilitasyon Şube Müdürlükleri kurulmuştur.

Yine bu Yönetmeliğin 6.maddesinde engellilerle ilgili şube müdürlüklerinin vereceği hizmetin özellikleri de şu şekilde belirtilmiştir:

1) Özürllülerin çağdaş hizmet anlayışı ile kentsel imkânlardan yararlanarak, yaşamlarını güven, sağlık ve mutluluk içinde sürdürmelerini gerçekleştirmede;

a) Temel insan haklarına saygılı ve insan onuruna yakışır olmasını,

b) Toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı olmasını,

c) Katılımcı ve paylaşımcılığın esas alınmasını,

d) Fırsat eşitliğine dayalı olmasını,

e) Hizmetlerin etkin, verimli, kaliteli, sürdürülebilir, ulaşılabilir, erişilebilir, ücretsiz veya indirimli olmasını sağlamak birimin temel çalışma ilkeleridir.

Soru şu: “Yönetmelikte belirtilen nitelikte hizmet sahada engelli bireylere veriliyor mu? “Maalesef bu sorunun cevabına gönül rahatlığı ile hayır diyebilirim. Çünkü sahadaki işleyiş insanı çileden çıkaracak kadar kötü.

Bunu yaşadığım bir örnekle açıklayacağım:

ABB, Mutlu Aile Yaşam Merkezini Mart 2024 ‘de açtı. Ben de bu merkezden otizmli oğlumla ilgili hizmet talep ettim. Cevap şaka gibiydi: “Engelli birey almıyoruz.” ABB.'in şikâyet hattı 153 ‘e telefon ettim ve durumu anlattım. Şu cevap geldi:

“Sayın MENEKŞE KOÇAK 16.04.2024 10:56 tarihinde açmış olduğunuz 8790769 numaralı başvurunuz ENGELLİLER VE REHABİLİTASYON ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ tarafından 'Konu ile ilgili olarak başvurunuz, Ankara Büyükşehir Belediyesi Engelliler ve Rehabilitasyon Şube Müdürlüğü tarafından dikkate alınmıştır. Olumlu, olumsuz tüm geri bildirimleriniz hizmetlerimizin yönünü belirleyeceğinden bizim için oldukça büyük önem arz etmektedir. Kuşcağz aile yaşam merkezinden bilgi alabilirsiniz 0312 380 10 47 48 iletişim sağlayabilirsiniz. Bilgilerinize sunar, iyi

günler dileriz.' şeklinde cevaplanmıştır. Başvurunuzla ilgili memnuniyet anketini <https://baskent153.ankara.bel.tr/Home/Survey?Token=tfSbdRef> adresinden doldurabilirsiniz. B002”

Bu yazı ile evime 1 km uzaklıktaki Mutlu Yaşam Merkezinde engelli bireye hizmet verilmediği için ağır otizmlı oğlumla, 18 km uzaklıktaki Kuşcağz Aile Yaşam Merkezine gitmem öneriliyordu.

Belediyeye şahsen gittim, süreci anlattım. “Bizim Ankara genelinde Elvankent ve Kuşcağz ‘da engelli lokâlimiz var oraya gitmelisiniz.” cevabını aldım.

Bu uygulamanın Yönetmeliğin 6.maddesinin;

A fıkrasında belirtilen insan haklarına ve onuruna saygı ilkesine,

B fıkrasında belirtilen toplumsal bütünleşmeyi sağlama ilkesine,

C fıkrasındaki fırsat eşitliği ilkesine aykırı olduğunu açıklamaya çalıştım ama nafile.

Uygulama sadece yönetmeliğe aykırı değil. Aile Yaşam Merkezlerinin açılış felsefesine de ters. Çünkü ABB‘ nin web sitesinde “ Aile Yaşam Merkezleri “ başlığı altında şöyle açıklama yapıyor:

“Aile bireylerini oluşturan çocukların, gençlerin, hanımların, yetişkinlerin, engelli ve yaşlıların birlikte zaman geçirebilecekleri ve sosyal, kültürel, eğitime yönelik ve sportif tüm faaliyetlerin sunulduğu Aile Yaşam Merkezlerinin ilki 2005 yılında Ankaralıların hizmetine açılmıştır. “

Mevcut uygulamada ise “Mutlu Aile Yaşam Merkezi” gibi pek çok sosyal tesisten; çocukların, gençlerin, kadınların, yaşlıların yararlanma hakkı var. Sadece engelli bireylere bu hak verilmiyor.

Ayrıca yüz yüze yaptığım görüşmede yalnız yaşadığımı, acil durumlar için mola evine ihtiyacım olduğunu da söyledim. Çözüm muhteşemdi: “İncek’de, Ankara Otizm Vakfının bünyesinde açtığımız mola evinden yararlanabilirsiniz.”

Ben Mamak’ta oturuyorum. Hastaneye gitmem gerekirse Mamak ‘tan İncek’e iki toplu taşıma aracına binerek gideceğim. Sonra dört kere toplu taşıma binerek hastaneye gidip geleceğim. Oğlumla mola evinden alıp iki araç ile 34 km yolculuk yaparak evime ulaşacağım. Sizce bu mümkün mü?” diye sorduğumda verilen cevap; “Paramız yok, sizin amacınız bizi zora sokmak art niyetlisiniz.”

Maalesef bu cevabı, çözüm umudu ile süreci anlattığım CHP’li yöneticilerden çok duydum ve çok üzüldüm. Hükümetin Anayasayı ve kanunları yok saymasını ana muhalefet olarak eleştiriyorlar. Çok da haklılar; ancak yerel yönetimlerin de hizmet verirken bağlı oldukları kanunlara uyması gerekmez mi?

Tam bir yıl oldu, Mutlu Aile Yaşam Merkezi'nde halen engelli bireylere yönelik hizmet yok. ABB, Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmetler Birimi Yönetmeliğine, Anayasaya, 5378 sayılı Engelli Hakları Kanununa uyumamaya devam ediliyor.

Aslında ABB Engelli Birimi yöneticilerinin kafası bayağı karışık. ABB' nin www.ankara.bel.tr adresinde Engelliler Rehabilitasyon Şube Müdürlüğünün kuruluş amacını şu şekilde ifade ediyorlar: “Ankara’da yaşayan tüm engelli vatandaşlarımızı ev ortamında desteklemek ve toplum ile engelli bireyin kaynaşmasını sağlamak amacıyla hizmete açılmıştır..

Sosyal, kültürel, sağlık, spor, eğitim ve bilişim alanında engellilerimize çözümler üretmek, kaynaştırma programları düzenlemek, rehabilite ederek topluma kazandırmak Müdürlüğümüzün amaçları arasındadır.”

Bu amaç için kurulan birimin yöneticileri trajik komik biçimde engellileri diğer bireylerden ayırıştırarak Kuşcağz ve Elvankent 'teki engelli lokâllerine yönlendiriyor.

CHP' nin Ankara İl Engelli Komisyonunun toplantısına katıldım, burada yazdıklarımı ayrıntılarıyla anlattım. “Lütfen bana bir randevu verin, mevcut engelli hizmet anlayışınız yanlış, sizlere geliştirdiğim “Engelli Destek Sistemini” anlatayım; bir dinleyin, mevcut hantal yapı ile sorunları çözemez; ,bilakis her geçen gün sorunların büyümesine katkı verirsiniz.” Beni arayacaklarını söylediler; üç ay geçti. Ne arayan var ne soran... Argo tabiri ile arıza bir kadın, etrafı rahatsız ediyor, başımızdan savdık modundalar!

Ben uzayda yaşamıyorum, belediyelerin sıkıntılarını biliyorum. Ancak Ankara'da görme engelliler otobüslerde sesli uyarı sistemi çalışmadığı için sorun yaşıyor. Ortopedik engellilerin otobüsü kullanması işkenceye dönmüş durumda. Engelli bireylerin belediyenin sosyal etkinliklerine katılması için hiçbir tedbir yok... Devasa bütçeye sahip belediyenin bu kadar basit sorunları çözememesinin nedeni sadece parasızlıkla açıklanamaz.

Toplum olarak yorulduk, bunaldık... Ancak engellilerde bıçak kemiğe dayandı. CHP'li başkanlardan çağdaş bir hizmet talep etmek hakkımız. Bunu dile getirmek art niyet olarak yorumlanamaz. Çünkü muhalefet mevcut karanlığı aydınlatacak olan umudun mumunu yakmak zorundadır.

Bunun için de eleştirileri ve çözüm önerilerini dinleyerek işlevini yitirmiş mevcut hizmet anlayışının yerine işlevsel sistemleri hayata geçirmeleri gerekir.

CHP, Atatürk'ün partisidir. Atatürk'ün yaratıcı ve yenilikçi felsefesini hayata geçirmelidir.

Kıssadan hisse alanlar olur umudu ile yazıyorum. Kurtuluş Savaşı sırasında Fransız temsilcisi Franklin Bouillon Mustafa Kemal Paşa ile görüşmek için Anadolu'ya gelir. İnebolu – Ankara arasındaki “İstiklal Yolu” üzerinde Türk kadınlarının cepheye, kağnılarla cephane taşıdıklarını

görür. Ankara’da Türk ekibi tam bağımsızlık isteyince şöyle der:” Ah, dostum siz çok hayalperestsiniz; kağı, kamyonu yenemez!”

Kağı Kamyonu yendi çünkü Atatürk ve ekibi umudu yeşertti. Osmanlı’nın teslimiyetçi felsefesini ve hantal yapısını yıktı. Eğitim, sağlık, ekonomi, kadın hakları gibi pek çok alanda hayallerin bile çok ötesine geçti.

Gelecek yazımızda mevcut sistemin neden istemediğini ve çözüm önerilerini konuşmak üzere hoşça kalın

KAYNAKÇA:

LE MONDE diplomatique, Türkçe Eylül, 2023 : Kağı Kamyonu Yenince, Dr. Remzi Çetin
Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmetler Birimi Yönetmeliği, madde 1 ve 6, tarih
06.08.2006, sayı 26261

ABB’ nin [www. Ankara.bel.tr](http://www.Ankara.bel.tr) adresinde Engelli Hizmetleri

13 Mart 2025

BUGÜN NE YİYELİM

ACI BİBER REÇELİ

HAZIRLAYAN: Sevinç BAYRAM

SESLENDİREN: Filiz ARICIOĞLU

Malzemeler: 2kg kırmızı kapyra biber, yarımşar kg acı sivri ve küçük tombul biber,1kg kırmızı erik, 3kg toz şeker, birkaç karabiber tohumu, iki üç adet limon tuzu ve bir tatlı kaşığı tereyağı.

Hazırlanışı: Biberleri ve erikleri iyice yıkayıp çekirdeklerinden ayırın sonra da küp küp olacak şekilde doğrayın. Doğranmış malzemeleri akşamdan şekere yatırarak sabaha kadar sulanmasını bekleyin. Ertesi gün bu haliyle ocağa yerleştirin ve yüksek ateşte bir süre kaynatın. Malzeme köpüklenince tereyağını ekleyin. Bu arada top şeklindeki bir çay süzğüsünün içine birkaç tane karabiber tohumu koyarak tencereye salın. Bu karabiberler reçele hoş bir aroma verecektir. Bu işlem tercihe bağlıdır, koymak zorunda değilsiniz. Bir süre sonra karabiberleri tencereden çıkarın ve iki üç tane limon tuzu ilave edin sonra da ocağı iyice kısarak reçeli bir saat kadar daha kaynatın. Bu süre içinde reçel, koyu kıvamını alacaktır.

Ben bu tarifi birkaç kez denedim ve çok beğendim. Lezzet bana göre harikaydı. Umarın siz de denediğinizde beğenirsiniz.

Kolay gelsin.

Başka paylaşımlarda buluşmak üzere; umutla kalın.

SANATIN KADIN SESLERİ MART

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

SESLENDİREN: Ayşenur DERSE

Merhabalar Umudun Kadınları dergisi dostları. Bahar aylarına girdiğimiz bu dönemde umut dolu haberler vermek istiyoruz sizlere. Bir yandan da ülkenin ekonomik ve siyasi koşulları bizleri fazlasıyla kaygılandırıyor. Ne yazık ki bu ay yine sanat dünyasından değerli kayıplarımız var.

Önce Başlıklar:

- "Bizimkiler" dizisinin Hacer'i Filiz KÜÇÜKTEPE hayatını kaybetti.
- Gülsin ONAY'dan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne özel piyano resitali
- İstanbul Modern Sinemadan Dünya Kadınlar Günü'ne özel film seçkisi
- Yüreğiyle Yarışanlar şampiyon okçu Nil MISIR' ın hikâyesiyle başladı.
- Türk sinemasının usta isimlerinden Filiz AKIN hayatını kaybetti.

"Bizimkiler" Dizisi'nin Hacer'i Filiz Küçüktepe Hayatını Kaybetti

Ocak ayında, beynine pıhtı atması sonucu hastaneye kaldırılan oyuncu Filiz Küçüktepe yaşamını yitirdi. Küçüktepe, "Bizimkiler" dizisinde "Hâcer" karakterini canlandırmıştı.

Film-San Vakfı'ndan yapılan açıklamada; "Oyuncu Filiz Küçüktepe' ye Allah'tan rahmet, ailesine ve sevenlerine baş sağlığı diliyoruz" denildi.

Filiz Küçüktepe' nin cenazesi, 21 Mart Cuma Kurtköy'deki Yeni Şeyhli Mezarlığı'nda annesinin yanındaki mezara defnedildi. Türk sinema ve televizyon dünyasında önemli bir yere sahip olan Filiz Küçüktepe, oyunculuk kariyeri boyunca birçok unutulmaz projede yer almıştır. 19 Aralık 1949'da İstanbul'da doğan sanatçı, genç yaşta tiyatro ve sinema dünyasına adım atarak yetenekleriyle büyük beğeni kazanmıştır. Sanat yaşamına 1965 yılında tiyatro ile başlayan Küçüktepe, ilerleyen yıllarda sinema ve televizyona yönelmiş, özellikle 1980' ler ve 1990' lar boyunca dikkat çeken projelerde rol almıştır.

Gülsin Onay'dan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne Özel Piyano Resitali

Türk kadını dünyaya temsil eden dünyaca ünlü piyanist ve Devlet sanatçısı Gülsin Onay, Sevda Cenap Müzik Vakfı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB) iş birliğiyle düzenlenen 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Ankara'lılar ile buluştu. Konser Saat 16.00'da Gençlik Parkı Büyük Sahne'de gerçekleşti. Ücretsiz etkinliğe ilişkin konuşan Onay, "Kadınların toplumdaki yeri ve önemi, her geçen gün daha fazla anlaşılrsa da hala pek çok zorlukla karşı karşıya kalıyoruz. Bu

özel günde, kadınların sesinin daha güçlü bir şekilde duyulması gerekliliğini bir kez daha vurgulamak istiyorum. Ülkemizde şiddet mağduru kadınların sayısının azalması, her birimizin sorumluluğudur. Şiddetin tamamen ortadan kalkması, toplumumuzun huzur ve refahı için elzemdir.

Aynı zamanda, genç kızlarımızın en güzel şekilde eğitilmeleri, geleceğimizin teminatı olan bireyler olarak yetişmeleri için bir öncelik olmalıdır. Eğitim, her bireyin sahip olması gereken en önemli haklardan biridir ve bu hakka erişim, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır” dedi.

İstanbul Modern Sinemadan Dünya Kadınlar Günü’ne Özel Film Seçkisi

İstanbul Modern Sinema, izleyicileri “Daha Bitmedi” başlıklı özel film programıyla buluşturdu. Kadınlar Günü’ne denk gelen mart ayında sunulan bu seçki, farklı dönem ve coğrafyalarda geçen mücadeleleri konu alan 10 etkileyici film den oluştu. Program, tarihin önemli anlarını ve özellikle kadınların özgürlük mücadelesini sinema aracılığıyla gözler önüne serdi.

“Daha Bitmedi” film programı, Fritz Lang’ın 1931 tarihli başyapıtı M – Bir Şehir Katilini Arıyor ile başladı ve Şili’deki toplumsal ayaklanmalardan Avusturya İmparatoriçesi Elisabeth’ in özgürlük arayışına uzanan farklı hikâyeleri bir araya getirdi. Programdaki en yeni film ise, Brezilya’daki askeri diktatörlük döneminde eşi kaybolan ve devlete karşı mücadelesini sürdüren Eunice Paiva’nın hikâyesini anlatan “Hâlâ Buradayım” Venedik Film Festivali’nde “En İyi Senaryo” ödülü, Altın Küre’de “En İyi Kadın Oyuncu” ve bu yıl Oscar’da “En İyi Yabancı Film” seçilen yapım, 1970’lerde Rio’da kocası askeri rejim tarafından esir alınan Eunice Paiva’nın amansız mücadelesini gözler önüne seriyor. Fernanda Torres’in kısa süre önce Altın Küre ile taçlanan performansı, uzun yıllara yayılan bu etkileyici hikâyeyi daha da dokunaklı kılıyor. 10 film arasında yer alan ve SİYAD Ödülleri’nde dokuz kategoride toplam 10 adaylık kazanan “Tereddüt Çizgisi” idealist bir avukatın vicdanıyla adaletin sınırları arasındaki içsel çatışmasını işlerken; “Ölümsüz (Z)” devletin karanlık güçlerine karşı verilen adalet mücadelesini konu alıyor.

Yüreğiyle Yarışanlar Şampiyon Okçu Nil Mısır’ın Hikayesi’yle Başladı

Ülker’in YouTube kanalında yayımlanan belgesel serisinin ilk konuğu, para okçuluk dalında 6 Türkiye şampiyonluğu, 2 dünya ikinciliği bulunan 2022 Avrupa Şampiyonu Nil Mısır oldu. Mısır, engelli kalmasına neden olan kaza anından şampiyonluk kürsüsüne uzanan mücadele dolu yolculuğunu tüm ayrıntılarıyla anlattı.

Birilerinin hayatına dokunmanın çok önemli olduğunu belirten şampiyon sporcu Nil Mısır, “Benim hayatıma dokunan herkese çok minnet duyuyorum. Bu duygu o kadar güçlü ki, aynı duyguları insanlar da bana karşı hissetsin isterim. Birilerine rehberlik edebilmek, ilham olabilmek için mücadele etmek istiyorum. Birinin evden çıkabilmesine, birinin hayatını değiştirmesine, yön vermesine vesile olabiliyorsam bu çok kıymetli bir şey” dedi. Türkiye Milli Paralimpik Komitesi

Başkanı Murat Aksu, "Paralimpik sporcularımızın azim ve kararlılıkla yazdığı bu ilham verici hikayeler, yalnızca spor dünyası için değil, tüm toplum için büyük bir motivasyon kaynağı. Onların mücadelesi, engelleri aşma kararlılığı ve başarıları, genç nesillere ilham vermeli. Bu süreçte, paralimpik hareketin güçlenmesine verdiği destek için Ülker'e teşekkür ediyoruz. Sporcunun yalnızca kürsüde değil, hayatın her alanında desteklenmesi gerektiğine inanıyor ve Ülker'in bu vizyonu paylaşmasından büyük mutluluk duyuyoruz" diye konuştu. Ülker CEO'su Mete Buyurgan, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi ile yapılan iş birliği kapsamında, 'sporu herkes için erişilebilir kılma' vizyonuyla spora desteklerini sürdürdüklerini belirtti.

Türk Sinemasının Usta İsimlerinden Filiz Akın Hayatını Kaybetti

Yeşilçam'ın dört yapraklı yoncasından biri olan Filiz Akın 82 yaşında hayatını kaybetti.

Uzun süredir sağlık problemleriyle mücadele eden Türk sinemasının efsane oyuncusu Akın, yaşama veda etti. 1 Eylül'den beri Bodrum'da zatürre ve enfeksiyonlar nedeniyle tedavi gören Filiz Akın, Sağlık Bakanlığı'na ait bir ambulans uçakla 13 Ocak gecesi İstanbul'a nakledilmişti. Filiz Akın, 2 Ocak 1943'te Ankara'da doğdu. Gerçek adı Suna Akın'dı.

Ankara Koleji ve Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde eğitim gördü. 1962 yılında düzenlenen Artist yarışmasını kazanarak sinemaya adım attı. İlk filmi "Akasyalar Açarken" ile dikkat çekti. 1960'ların sonundan 1970'lere uzanan dönemde Yeşilçam'ın en gözde kadın oyuncularından biri oldu. Tarık Akan, Cüneyt Arkın, Kadir İnanır ve Ediz Hun gibi dönemin önde gelen aktörleriyle başrolleri paylaştı. Zarafeti, modern görünüşü ve entelektüel kimliğiyle "sarı saçlı kadın" imajını sinemaya taşıdı.

Ankara Ekspresi, Utanç, Tatlı Dillim, Yalancı Yarım, Dağlar Dağlar, Kader Bağlayınca, İstanbul Tatili gibi çok sayıda unutulmaz filmde rol aldı. 1970 yılında Ankara Ekspresi filmindeki performansıyla Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı.

Dönemin "dört yapraklı yoncası" olarak anılan Akın, Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit ve Fatma Girik ile birlikte Yeşilçam'ın en güçlü kadın figürlerinden biri oldu. Sinemadan uzaklaştıktan sonra televizyon programları sundu, gazete yazıları kaleme aldı ve kişisel deneyimlerini anlattığı kitaplar yayımladı.

2000'li yıllarda kansere yakalanan Akın, uzun süren bir tedavi sürecinin ardından hastalığı yendi. Bu dönemde topluma moral aşıl原因 bir figür haline geldi.

Gelecek sayımızda kadına ve sanata dair yepyeni haberlerle buluşmak umuduyla, sevgiyle kalın.

24.03.2025

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

ANILAR YORGUNU

"Sevgili anne ve babamın anısına"

YAZAN: Filiz GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

SESLENDİREN: Semra KÜRKCÜ

Her tarafım ağrıyor. Bütün kemiklerim sızlıyor. Aman, doktor deme bana Allah aşkına! Hepsi de para tuzağı. Oktay Bey'e gittim, gitmez miyim? Ne yapacak Oktay Bey, benimkisi yaşlılıktan. Adım gibi biliyorum işte. Yaşlılık. Kulaklarım da duymuyor. Hep o Belediye Hastanesindeki kör olasıca doktorun yüzünden. Kulağımı yıkayacağım diye patlattı kulak zarımı. Ya işte öyle, şimdi sağ kulağım hiç duymuyor. Sol kulağım biraz duyuyor. Efendim? Biraz hızlı söyle yavrum. Sağ kulağıma bağırma duymaz dedim ya. Hah, sol kulağıma bağır. Yok, canım kızım, gözlerim de iyi görmüyor. Gözümün biri hele hiç görmüyor. Bak, bu gözümü elimle kapatayım. Öbür gözümle göremiyorum, ameliyat da yapmıyorlar. Doktor Oktay Bey: "Sağlam gözün radar gibi, sana yeter de artar bile. Ameliyat olup da başına iş mi açacaksın bu yaştan sonra demişti son gittiğimde. İstersen idare etme... Kör topal yaşayıp gidiyorum şunun şurasında da her şeyi unutuyorum be kızım. Çoğu zaman babanı bile tanımadığım oluyor. Yaşlı bir adam dolaşüyor buralarda. Ablana sordum geçende. "Babam," dedi. Yok, kızım yok, o adam yaşlı, baban gençti, dedim. Babanı tanımaz mıyım? Bak işte, o adam. Karşıda oturuyor ya. Ne yapıyor o? Gözlerim uzağı iyi seçemiyor ki, göreyim iyice. Sen de mi babam diyorsun? Ama o çok yaşlı yavrum. Vah vah! Çok üzüldüm. Ne olmuş öyle, çok yaşlanmış. Gençliğinde çok çektirdi bana, yine de pek acıdım vallahi. Bilmez misin ne huysuzdu.

Bilirsin tabi. Durmadan söylenirdi, her şeye kızardı. Size de karıştırdı unuttun mu? Giyiminize kuşamınıza, erkek arkadaşlarınıza kızardı. Babanızın korkusundan bir yere gidemezsiniz. Ne, ben de mi kızardım? Yok, yavrum ben evhamlıydım, geç kaldınız mı merak ederdim. Yoksa erkek arkadaşmış, gezmişsiniz, tozmuşsunuz karışmazdım. Evham bana rahmetli anneciğimden geçmiş. O da evhamlıydı. Bir yere göndermezdi, başıma bir şey gelecek diye ödü kopardı.

Ne diyordum, ha, babanı konuşuyorduk değil mi? Beybabam verdi beni buna. Çok saygılıymış, efendiymiş. Sanki ondan başka efendi yoktu dünyada. Rahmetli beybabama çok kızarıyorum. Bir, beni bu adama verdi; bir de okutmadı kızım, okutmadı. Oysa ne imkânlar vardı elinin altında. Kafa işte, kız kısmı okuyup da ne olacaktı? Sen mebusun, o dönemde mebus demek ne demek bilir misin? Atatürk'ün silah arkadaşı olmak da var işin içinde. Eğer okutsaydı, Atatürk beni Avrupa'ya da gönderirdi. O günü hiç unutmam. Atıf Bey'deki evimizi bilir misin? Bilirsin tabi. O gün, annem gezmeye gitmişti. Ben, haminnemle evdeyim. Bir de bana bakan Arap Dadı var. Adı

Nezaket, Nezaket Kalfa derdik ona. E, o zamanlar dadılarla el bebek gül bebek büyüttü anneciğim. Bu adam kıymetimi bilmedi. Evimiz iki kattı, yamaçta, konak gibi. O semtin en güzel eviydi. Önünde iki tarafında birer mermer sütun bulunan bir merdiven vardı. Bak unutmamışım, gördün mü? Çocukluğumu unutmuyorum zaten, o günler hep kafamın içinde. Üst katta ağabeyimler otururdu. Alt katta ben, annem, babam bir de haminnem, ne güzel kadındı, seksen beş yaşında öldü, ama yüzünde bir kırışıklık yoktu kızım. Ben de ona benzemişim, yüzümde pek kırışıklık yok değil mi? Ne de olsa Rumeliliyiz, derdi annem. Oraların havasından mı, suyundan mı, Rumeli kadınları pek güzel olurmuş. Baban da pek severdi haminnemi.

Nerede kalmıştım be yavrum? Aman pek unutuyorum vallahi! Ha, o günü diyordum. Annem gezmeye gitmişti. Biz haminnemle evdeydik. Ben mi kaç yaşındaydım? On bir on iki yaşlarında ya varım ya yoğun. İlkokulu bitirmiştım herhalde. Bir öğleden sonraydı. Kapımızın önünde bir araba durdu. Üstü açık, resmi bir araba. O zamanlar, öyle çok araba yoktu ki, tek tük. İçinden bir zabıt indi, yanında da sivil bir adam. Bir de ne görelim, Atatürk değil mi gelen? Haminnem de ben de çok heyecanlandık. Şimdi biz ne yapacağız, diye kara kara düşündük. Atatürk'ü içeri buyur etsek, evde kimse yok. O'nu ağırlamak gerekir. Evde, yemek de yok. Haminnem:" Ben yaşlı bir kadını, koca Atatürk'ü nasıl ağırlarım? Biz en iyisi saklanalım, kapıyı açmayalım," dedi. Hiç, Atatürk evimize gelir de içeri buyur edilmez mi? Ne bileyim kızım, cahillik işte. Kim bilir haminnem korktu mu, şaşırdı mı, anlayamadım.

Bugünmüş gibi hatırımda. Atatürk, merdivenleri çıktı, yanındaki subaya: "Burası kimin evi?" diye sordu. Subay da: "Mustafa Zeki Bey'in evi efendim." deyince Atatürk de:

"Kapıyı çalın bakalım, Mustafa Bey'e misafir olalım." demez mi? Öyle deyince haminnem iyice heyecanlandı. Bizi görmesinler diye ikimiz de yere yattık. Saklandık aklımız sıra. Kapıyı ısrarla çaldılar. Kapı açılmayınca, dönüp gittiler. Atatürk, arabaya bindikten sonra bizim eve uzun uzun baktı. Kim bilir, çıkan olur diye mi, yoksa evimiz çevredekilerden farklı olduğu için mi, bilmem artık. O gün, büyük bir fırsatı kendi ellerimizle kaçırmıştık. Bunu yıllar sonra daha iyi anladım yavrum. Koskocaman Atatürk, kapına kadar gelsin de içeri buyur etme. Eski insanlar hem cahildi hem de şimdikiler gibi düşünemiyorlardı. Bak duvardaki şu resim var ya, işte o resimdeki yaşımıdaydım, küçük bir çocuktum. Haminnemin sözüne uydum. Arkadaki ağabeyim. Aramızda on yaş vardı. Onu, genç yaşta evlendirdi babam. Onun için hep üzölmüşümdür. Yengem, öbür ağabeyimle evliydi. O ağabeyim genç yaşta ölünce amcamızın kızı, yabancıya gitmesin diye tuttu, bu ağabeyimle evlendirdi. Canım ağabeyciğim, her şeye rağmen neşeliydi, çok da muzipti. Aramızda çok yaş farkı vardı, dedim ya o yüzden beni hep kandırırdı. Bayramlarda babamın memleketlileri, mebus arkadaşları ziyarete gelirlerdi. Biz el öperdik, onlar da bize para verirlerdi. Ben metal paraları severdim. Kesenin içine koyardım, çıkardıkları ses hoşuma giderdi. Kâğıt paralar

daha değerliydi tabi; ama ben onun farkında değildim. Metal paralarla oynamak hoşuma gittiği için kâğıt para verdiklerinde almazdım. Ağabeyim karşıma geçer: "Al kız, al kız! diye işaret eder, sonra da paraları elimden alırdı. Bak, resimde benim yanımda oturan Kerim Bey. Babamın arkadaşıydı. Çok bonkördü. Bana bir sürü para verirdi her gelişinde. Çok da hünerliydi. Zati Sungur gibiydi. Atıf Beydeki evin bahçesinde, yaz geceleri bizi toplar, gösteriler yapardı. Ha, ne diyorlar ona? Efendim? İllüzyon mu? Evet, o işte. Bir gün, bahçedeki çardakta bir sürü üzüm salkımı. Ama nasıl, görenlerin ağzı sulanır. Kerim Bey: "Haydi beyler, çıkarın çakılarınızı, birer salkım üzüm kesin kendinize, deyince herkes çakılara davranır. "Durun beyler, dikkat edin, burunlarınızı kesmeyin." deyince bir de ne görsünler, beylerin elleri burunlarında değil mi? Ne bileyim, doğru mu değil mi, annem anlatırdı.

Ah kızım ah, çocukluğum çok iyi geçti. Hangi birini anlatayım sana. Anneciğimin sağlığında her şey güzeldi. Evimizden misafir eksik olmazdı. Hele İstanbul'dayken daha güzel günlerimiz olmuştu. Çengelköy'de oturuyorduk. Beybabam, o zamanlar zabitti. Kuleli Lisesi'nde müdür. İtibarımız orada da iyiydi. Hani, İstanbul'dayken, oturduğumuz evi size göstermiştim. Rahmetli beybabam evin önündeki o uçsuz bucaksız bahçede, bir zamanlar gazino işletmeye kalktı. Eğlenceye meraklıydı rahmetli. Tabi yürütemedi, batırdı. Elindekilerin kıymetini bilemedi vesselam.

Ha, yavrum ne anlatıyordum ben? Efendim? Atatürk'ün evimize gelişini mi? Sahi mi, yok canım Atatürk bize mi gelmiş? Ne zaman? E, sen azıcık ucundan anlat bakayım, belki o zaman hatırlarım. Atatürk'le arkadaşları bize gelmişler öyle mi? Ha tamam tamam, biz iki aptal, haminnemle ikimiz, Atatürk'ü içeriye alma ya çekindiydik ya. Hiç unuttur muyum yavrum? Beybabam ne mi dedi? Ne demedi ki, dur bak anlatayım. Akşam, beybabam eve gelince, korka korka ona durumu anlattık. Çok kızdı:

"insan kahveye haber göndermez mi? Hemen gelirdim evde yemek olmasın varsın. Ankara'nın en lüks lokantalarını eve taşırdım." Haminneme söylendi durdu: "Hadi çocuk küçük, akıl etmeyebilir, ama anne sen ne diye korkarsın? Atatürk, evine gelir de kabul etmez mi insan?" Dedim ya yavrum, eski insanlar cahilmiş. Atatürk gibi büyük bir adam evlerine gelir de içeriye buyur etmeye çekinirler. Sonradan kendime de kızdım. Hâlâ da kızarıyorum. Neden dışarı çıkıp da Atatürk'ü içeri buyur etmedim? Neden Atatürk'e: "Paşam, beni okutun, babam okutmuyor." demedim. Ah, cahillik işte! Ne diyeyim. O günü hiç unutmam, hep kafama vurur dururum.

Bak, o adam yine geldi. Hep böyle dolaşır duruyor buralarda. Yok, yavrum baban değil, o başka biri. Elli beş yıllık eşimi tanımaz mıyım? O, gençti, yakışıklıydı hakkını yemeyelim. Şimdi çok ihtiyarlamış. Acıdım vallahi, ne de olsa onunla yarım asrı birlikte geçirdik. Ah yavrum, ah! Yaşlılık çok zormuş. Gençlik gibi var mı? Ben neydim gençken, dünyaya meydan okurdum.

Yorulmak ne bilmezdim. Evden Ulus a kadar yürürdüm. Şimdi salondan tuvalete gitmekte zorlanıyorum. Gençlik başkaymış, ama kıymetini bilemedim. Didişmeyle, koşuşturmayla geçti gitti işte. Şimdi ne yaparsan da çare yok. İyi yaşadıysan, o yanına kâr kalır, o kadar, iyi yaşamadıysan o zaman yaşlılık iyice dert olur insana. Çünkü seni avutacak güzel anıların da olmaz. Benden söylemesi, gençliğinin kıymetini bil, hayatı yaşayabildiğin kadar iyi yaşa; ileride seni avutacak güzel anıların olsun... Anıların da seni yormasın.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

PAPATYALARIM

YAZAN: Buse KARA

busebusebusefb@hotmail.com

SESLENDİREN: Zeynep KESKİN BAĞLAN

İlkbaharımda açan, pırıl pırıl güneşim,

Dile gelip mis kokan papatyalarım,

Işıl ışıl parlarsın şu gönlümde,

Sen değil misin beni aşkınla aciz kulun eyleyen?

Kimi zaman kör kuyularında derviş gibi aşkınla yandıran sen,

Kimi zaman bahar olup açan şu gönlümü eyleyen de sensin.

Söyle ey yar! Daha ne kadardır cefam?

Daha ne kadar hasretlik çeker bu gönlüm?

İsyanım vardır ey yar!

Lakin isyanım sana değildir,

İsyanım gülmeyen kaderimedir.

Sende seversin beni bilirim,

Gurur mudur maşukuna kavuşmana engel olan?

Hissederim sende çekersin benim gurbetimi.

Zaman kalmamıştır artık kavuşmamıza,
Ne de benim beklemeye sabrım,
Artık ümidim de kalmamıştır ateşli kollarında yanmaya,
Artık biliyorum benim vuslatım Azrail'le kalmıştır.
Seni orada bekleyeceğim.
Baharınla gel bana olur mu?
Musalla taşıma papatyalarımı koymayı unutma.
Ben hep senin busendim, bil ki hep de öyle kaldım.
Peki, sen hep benim canım sırat köprüm olarak kaldın mı?
Ne şiirler ne şarkılar yazdım sana,
Sen peki ne eyledin benim için,
Kalp ağrısıyla hayallerimi yıkıp gitmekten başka?
İsyanım var ey yar!
Sana değil, seni benim karşıma çıkaran kaderime.
Çok acılar çektim, hissetmedin,
Günlerce ağladım, haykırışlarımı duymadın,
Çok dualar ettim Allah'ıma, ızdırabım yanıma kâr kaldı,
İnanmam artık hiçbir kimseye, güvenmem,
Bazen sorup dururum kendime,
Ben ne zaman mutluluğu, gerçek sevgiyi bulabilirim diye...

UMUT ŞARKILARI

GİDERLER

Kaynak: Musixmatch

Hüsnü ARKAN

<https://youtu.be/q0YN73QYKPU?si=7kS5KPMODa41ppvV>

Biz bu mülkün sahibiyiz oooo

Lale sümbül mor menekşe ooo

Beyler misafir gelirler giderler

Beyler misafir giderler

Beyler misafir gelirler giderler

Beyler misafir giderler

Burası çiçek çarşısı ooo

Hükümetin tam karşısı ooo

Alıp satanlar gelirler giderler

Beyler misafir giderler

Alıp satanlar gelirler giderler

Beyler misafir giderler

Bahçedir insan dediğin

Bahçe Eker biçerler

Hüküm ferman olur

Düğün Bayram olur

Derde derman olur oooo

Geceler üst üste gelsin ooo

Şu gelen beyler gelsin ooo

Nice geldiler gittiler giderler

Beyler misafir giderler

Nice geldiler gittiler giderler

Beyler misafir giderler